

Alussa oli suo, kuokka ja Jussi

Pekka Ahokkaalle sukutilakunniakirja ja -viiri

"Tätä peltoa kynteli taattoni mun, tätä kynteli taaton taatto", voi ansaitusti laulella Pekka Ahokas Loimaan Kauhanojalla saatuaan vastaanottaa ProAgria Maaseutukeskusten Liiton myöntämän sukutilakunniakirjan sekä metallisen viirin. Viirin vuosiluku 1782 on tunnuksena Ahokkaan suvun tuolloin Kurkijoen kunnan Mikrilän kylän Hynnisenmäen tilalla Rno 1 alkaneesta tilan hallinnasta. Pekka on tilan kuudes isäntä.

Karjalaisten lakkautettujen seurakuntien keskusarkisto Mikkelistä kertoo. ”Christer Ahokas Rungon-
suolta (myöh. Rummunsuo), syntymäaika ei ole merkitty, kuollut 70-vuotiaana 30.3.1770, hänen vaimonsa Lisa Rostin, syntymäaika ei ole merkitty, kuollut 66-vuotiaana 10.1.1770, vihityt ”aikanaan”. Heillä ainakin seuraavat lapset: ...”

Tästä eli siis vuodesta 1770 alkaa tiedossa oleva Ahokkaan sukuhaara Christerille ja Lisalle syntyi muun muassa vuonna 1723 poika Märten, joka avioitui Brita Teräviin kanssa. Kirkonkirjoissa edelleen merkintä vihityt ”aikanaan”, ja heille syntyi muun muassa vuonna 1766 myös poika Sigfrid, joka avioitui Lisa Kuosan kanssa 22.2.1786. Nyt oli jo

**Karjalaisuus istuu tulevas-
sakin Kalliomäen emännäs-
sä. Karjalanpiirakoiden kuo-
ria syntyy tuhdilla otteella
Hanna-Maijan kaulimesta
Aili-mamman opastuksella.
Kuva on kolmen vuoden ta-
kaa.**

merkintä vihkipäivästäkin.
Heillekin syntyi muun muassa poika Jaakko 27.5.1800 Rummunsuolla, tilan rekisterinumero 5.

Jaakko avioitui Ester Juhontytär Hynnisen kanssa. Esterin isä Juho Hynninen oli hankkinut 24-vuotiaana vuonna 1782 nimiinsä Mikrilän kylässä Hynnisenmäki Rno 1 –tilan, josta alkaa ko. sukutilan historia Jaakko Ahokkaan siirrettyä tilan isännäksi Juho Hynnisen kuoleman jälkeen. Juho oli muuttanut Mikrilään Aromäeltä.

Jaakolle ja Esterille syntyi 15.3.1834 Johan (Juha-na), joka avioitui Saarek-selta löytyneen Katriina Yrjöntytär Lipiäisen kans-sa. Heille syntyi seitsemän lasta, muun muassa Ester, Brita ja Juhana, joka on minun isäni ja tietenkin Pe-kan isoisä.

Pekka ei ehtinyt näkemään isoisäänsä, sillä Juhana Ahokas siirtyi tuonilmaisiin vuonna 1964. Kuitenkin aivan kuin tietoisena ennen kuolemaansa isä usein kyseli: ”Mihinkäs se toinen poika oikein hävisi?” Liekö tämä ollut aavistusta siitä, että Pekka syn-

Kolme viimeisintä Ahokkaiden sukupolvea on vastaanottanut sukutilakunniakirjan ja -viirin. Vasemmalta Aili ja Teuvo, Aino-Maija ja Pekka, Hanna-Maija sekä keskellä edessä Ahokkaalta sijaiskodin saanut Leevi.

tyi vuonna 1966 ja 23 vuotta myöhemmin siirtyi Kalliomäen tilan isännäksi?

Vaikeita aikoja 1800-luvun lopulla

Isäni kertoman mukaan Hynnisenmäen tilalla elettiin vaikeita aikoja 1800-luvun lopulla, kun Parikkalasta tuli ”humumies” kotivävyksi Ahokkaalle naituaan isäni sisaren Esterin. Iloinen markkinaelämä kullutti tilaa. Kun isoisäni Juhana kuoli isäni ollessa vasta kolmevuotias, oli vävyn helppo ottaa valtaa omiin hoteisiin.

Esterin kuoleman jälkeen väyn avioituminen isän toisen sisaren Britan kanssa lisäsi hänen sananvaltaansa talossa entisestään. Markkinoita käytiin. Hevosien kanssa sinne lähettiin, mutta ilman hevostakin joskus kotia tultiin.

Isäni täytettyä 27 vuotta oli vihdoinkin aika käydä tekemään pesäeroa. Isäni äiti Katriina myikin pojalleen siis isälleni Hynnisenmäen tilan 9/32 osaa arvioruplaa 41 539/1 000 000 osaa uutta manttaalia.

Lainhuuto-pöytäkirja kertoo: ”Julistettiin, jonka jälkeen ensimmäinen kerta ja avoimin ovin kuulutettiin, että tal. Juhana Juhananpoika Ahokas on tullut omistamaan viisi kolmasosaosaa (5/13) Hynnisvenmäki 0,06 mantaalin veroisesta perintötalosta Nro 1 Kurkijoen pitäjän Mikrilän kylästä perimällä vuonna 1885 kuolleelta isältänsä Juhana Jaakonpoika Ahokkaalta 2/13 sekä ostamalla 12. päivänä syyskuuta 1909 tehdyllä kauppakirjalla eläkettä vastaan kuitatusta kuuden-

sadan (600) markan hinnasta äidiltänsä Katriina Lipiäiseltä 3/13 sanotusta talosta.”

Sitten alkoi tilan saattaminen takaisin jaloilleensa ja tilaan kohdistuvista veloista vastaaminen. Isäni äiti Katriina oli sairaaloihin ja tarvitsi hoitajan. Karja tarvitsi vielä toisen palvelustytön isäni ollessa tiiviisti rahanhankinnassa tilan ulkopuolella. Talvisin hän oli rahdin ajossa, lankunsahauksessa ja rakennustöissä.

Isäni kertoman mukaan runsaat 100 vuotta sitten lankunsahaus tapahtui käsipelillä. Nuotiosta otettiin kekäle, johon sahuri itseltään sihautti kustoketta, jolla vedettiin viiva tukkiin ja sitten vain työhön käskisi. Tärkeämpi osapuoli oli päälipuolella ollut mies, jonka täytyi osata syöttö-veto oikeassa suhteessa.

Ulosottomies oli alkuvuosina tuttu vieras. Isännöyden alkuaikoina saatavista ulosmitattiin muun muassa vuoniva lammaskaritsoineen. Kevättalvella poisvientimatalla emät ja karitsat kuolivat kylmään, eikä niistä hyötynyt kumpikaan osapuoli. Eikä velka lyhentynyt.

Vuonna 1926 isäni huomasi, että säästyisi palvelustyön palkanmaksusta, kun taluttaisi hänet vihille. Näin tuli Lumivaaran Helmi Haakanasta emäntä taloon, ja minä synnyin suvun jatkoksi vuonna 1934 perheen keskimmäisenä lapsena.

Esi-isien työtä arvostaen

Sukutilaviiri vuosilu-
kuineen ja kunniakirjoi-
neen, jossa maininta tilaa
hallinneista isännistä, on
ennen kaikkea arvostus
menneitä sukupolvia koh-
taan. Vähintään 200 vuotta
tilaa hallinnut sama suku
saa sukutilaoikeudet. Sitä

JATKUU SIVULLA 4

60 vuotta sitten

Viikko sitten tuli 60 vuotta täyteen siitä, kun Kurki-Säätiön hallitus ensimmäisessä kokouksessaan 29.9.1946 päätti sihteerinsä Pekka Kyytisen ehdotuksesta, että kurkijokelaisille koetettaisiin saada oma lehti. Sellaisen todettiin olevan yhdysiteenä, viihdytystekijänä ja tiedotusvälineenä vielä tarpeellisempi kuin entisissä oloissa.

Ankara pula ja säännöstelyn aika vaikutti, sen, että vasta kolme vuotta myöhemmin eli syksyllä 1949 saatiin lehdelle tarvittava paperi ja ensimmäiset näytenumerot levitettiin pitäjäläisille. Juho Toiviainen kirjoittaa Säätiön 10-vuotishistoriikissa:

”Huolimatta monenlaisista mielipiteiden vaihdosta, joista tämmöisen pitäjälehdien palstoilla ei kokonaan voida välttyä, on Kurkijokelainen tunnetuin ja laajin luovutetun Karjalan pitäjälehti, ja lukee sitä paitsi 90 % pitäjäläisistämme ja myös tuhannet ei-kurkijokelaiset, ja ilmoituslehtenä se on tullut suosituksi. Kiitos siitä, että lehteä näinkin aikaisessa vaiheessa päästiin julkaisemaan kuuluu ennen muuta mv. Pekka Kiiskille, joka tul-

tuaan valituksi eduskunnan jäseneksi hyvin ripeästi toimien sai poistetuksi esteet ja aloitti levitystyön ja lehden tunnetuksi tekemisen.

Vuoden 1950 ensimmäisessä hallituksen kokouksessa hyväksyttiin lehti Säätiön omaksi ja valittiin toimitusneuvosto ja työvaliokunta seuraamaan asioita. - - - Kurkijokelainen perustettiin aikoinaan yhdyssiteeksi ja perinteiden vaalijaksi kuten lehden alaotsikossa on painettu. Minkä verran se on kyennyt tätä tehtävää täyttämään, on vaikeaa suoralta kädeltä sanoa, mutta on varmaa, että varsinkin se vanhempi pitäjämme väestöryhmä, joista hyvin monet vuosittain jättävät matkasauvansa, ovat oppineet kaipaamaan lehteä, ja heille olisi suuri pettymys,

jos lehti lakkaisi ilmestymästä. Sopinee toivoa, jotta Kurkijokelainen edelleen eläisi ja vahvistuisi ja silloin, kun joku kirjoittaa Säätiön 20-vuotista historiikkia, voitaisiin lehden todeta edelleen ilmestyvän.”

Viime kesänähän ilmestyi jo Säätiön 60-vuotishistoriikki, eikä loppua edelleenkaan ole näkyvissä. Ei lehdelle, ei Säätiölle eikä karjalaisuudelle.

Raija Hjelm

”Suomenmaa

En milloinkaan mä unohtas
Sun lempeet taivastas,
En tulta heljän aurinkos,
En kirkast kuuta kuusistos,
En kaskiesi savua
Päin pilviin nousevaa.”

Aleksis Kivi

Kuolleita

Rakas puolisoni, isäni ja vaarimme

Antti JULMA

* 9.6.1923 Kurkijoki
† 3.9.2006 Turku

Ikävöiden

Inkeri

Ria ja Pertti

Kristian, Sari, Niklas ja Amanda

Matkamies meni jo sinne,
missä on rauhan maa,
missä on kukkiva rinne
ruusuja tulvillaan.
Sait ikälevon siellä,
jota etsit tiellä,
helteessä puolipäivän,
tuskassa viime yön.

Soita tuuli, kerro ikävämme.
Uni kaunis anna vaarillemme.

Niklas ja Amanda

Kanssamme suremaan jäivät
sisar ja veli
muut sukulaiset, ystävät ja tuttavat

Siunaus toimitettu Mellilän kirkossa. Lämmin kiitos osanotosta.

Sanan Voimaa

6.10. Herra, neuvo minulle tiesi, että noudattaisin sinun totuuttasi. Ps. 86:11

7.10. Jeesus sanoi: ”Niin kuin Isä herättää kuolleet ja antaa heille elämän, niin antaa myös Poika elämän kenelle tahtoo.” Joh. 5:21

8.10. Jeesus sanoi fariseuksille ja lainopettajille: ”Te tekopyhät! Oikein on Jesaja teistä ennustanut. Onhan kirjoitettu: ’Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta sen sydän on kaukana minusta. Turhaan he minua palvelevat, kun opettavat oppejaan, ihmisten tekemiä käskyjä.’ Te olette hylänneet Jumalan käskyn ja noudatatte ihmisten perinnäissääntöjä.” Mark. 7:6-8

9.10. Sinun sanasi on lampu, joka valaisee askeleeni, se on valo minun matkallani. Ps. 119:105

10.10. Herra sanoo: ”Vaikka te levitätte kätenne rukoukseen, minä peitän silmäni, en tahdo teitä nähdä. Vaikka te rukoilemistanne rukoilisitte, minä en teitä kuuntele, koska kätenne ovat veren tahrinat. Peseytykää, puhdistautukaa, tehkää loppu pahoista töistänne, ne ovat aina silmissäni. Lakatkaa tekemästä pahaa.” Jes. 1:15-16

11.10. Ne, jotka ovat Jeesuksen Kristuksen omia, ovat ristinnaulinneet vanhan luontonsa himoineen ja haluineen. Jos me elämme Hengen varassa, meidän on myös seurattava Hengen johdatusta. Emme saa tavoitella turhaa kunniaa emmekä ärsyttää ja kadetia toisiamme. Gal. 5:24-26

12.10. Kiitäkää Herraa! Hän on hyvä. Läti kestää hänen armonsa. Ps. 136:1

13.10. Sinun säädöksesi antavat minulle ymmärrystä. Sen tähden minä vihaan kaikkia valheen teitä! Ps. 119:104

14.10. Jeesus sanoi fariseuksille: ”Sapatti on ihmistä varten eikä ihminen sapatia varten. Niinpä Ihmisen Poika on myös sapatin herra.” Mark. 2:27-28

15.10. Jeesus sanoo: ”Minä annan teille uuden käskyn: rakastakaa toisianne! Niin kuin minä olen rakastanut teitä, rakastakaa tekin toinen toistanne. Kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos te rakastatte toisianne.” Joh. 13:34-35

16.10. Anna minulle ymmärrystä noudattaa lakiasi, olla sydämeistäni sille kuuliainen. Ps. 119:34

17.10. Onnellisia ovat ne, joiden vaellus on nuhteeritonta, ne, jotka seuraavat Herran lakia. Onnellisia ne, jotka pitävät hänen liittonsa ja koko sydämeistään kysyvät hänen tahtoaan, ne, jotka eivät tee vääryyttä vaan kulkevat hänen teitään. Ps. 119:1-3

18.10. Jos sinä suullasi tunnustat, että Jeesus on Herra, ja sydämessäsi uskot, että Jumala on herättänyt hänet kuolleista, olet pelastuva. Sydämen usko tuo vanhurskauden, suun tunnustus pelastuksen. Room. 10:9-10

Hartaus sunnuntaiksi 8.10.
18. sunnuntai helluntaista

Valo minun matkallani

Kesän aikana luin erästä lehdestä kirjoituksen, jossa taloudellisuustuotannollisista syistä työstään erotettu keski-ikäinen purki tuntojaan. Hän oli palvellut samaa työnantajaa pitkään ja ollut ammatissaan pidetty ja pätevä. Nurkumatta hän oli tehnyt kaikki hänelle osoitetut tehtävät. Eräänä päivänä hän sai kuulla olevansa liian vanha - eihän hänellä olisi enää kuin 20 vuotta eläkeikään! Hänen oli nyt ymmärrettävä, että uudet tuulet puhalsivat. Tarvittiin nuorta voimaa, joten uutta viiniä ei voinut laskea vanhoihin leileihin.

Myöhemmin työnantaja katui ankarasti ratkaisuaan. Kokeneen työntekijän myötä yrityksestä oli kadonnut paljon ns. hiljaista tietoa, osaamista ja yhteistyökumppaneita. Kun kaikki vanha oli purettu, oli aloitettava uudelleen alusta. Riippumaton uutuudenviehätyks ja vapaiden tuulien kutsu ei lyönyt kenellekään leiville. Vapauden sijaan alkoi painaa suuri vastuu, ja vanhat, koetellut ideat otettiin vähitellen uudelleen käyttöön.

Ajatus ja unelma muista ihmisistä täysin riippumattomasta vapaudesta elää myös monen nuoren mielessä. Kun kasvan aikuiseksi, saan tehdä mitä haluan! Päätän itse omista asioistani! Kukaan ei määrää eikä komentele minua! Teen itse omat valintani muista ihmisistä piittaamatta! Aikuisuus näyttäytyy täydellisuuden satumaana, jota hallitsevat itsenäisyys ja rajaton vapaus. Mistään ei löydy sellaista auktoriteettia, jolla olisi valta yli aikuisen! Mutta melko pian aikuisuuden vuosina käy selväksi, että ajatus ihmisen mittaamattomasta riippumattomuudesta onkin vain harhakuva, haave tai unelma. Kukaan ei voi elää vain itselleen eikä itseksensä muista piittaamatta. Kukaan ei tule toimeen irrallisena olentona. Me kuulumme tiettyyn perheeseen ja sukuun. Olemme jäseniä tiettyssä oppilaitoksessa, työyhteisössä, harrastusseurassa tai asuinyhteisössä.

Elämässämme tapahtuu toisinaan asioita, joiden ohjaimisessa emme olekaan itse. Ylitsemme vyöry tapahtumia, jotka toteutuvat meistä riippumatta, meidän mielipiteistämme tai tahdostamme huolimatta. Emme voikaan tehdä mitä haluamme tai elää itseksensä vain itsellemme.

Kun Jeesus korosti kristityn olevan vapaa, hän muistutti vapauden olevan Jumalan lahja. Vapaus on vapautta synnistä ja synillisyydestä, omatekoisesta pyhydestä ja tekoihin perustuvaista Jumalan palveluksesta. Jeesuksen opetusten eräs keskeisimpiä teemoja oli lähimmäisenrakkauden, vastuun ja välittämisen ylläpitäminen yhteen. Vapaus ei ole välinpitämättömyyttä toisista ihmisistä, vaan vapaus ja vastuu kulkevat käsi kädessä. Ellei olisi vanhaa viiniä, ei uuttakaan osattaisi valmistaa. Uutta on rakennettava vanhaa kunnioittaen. Siihen tarvitaan tahtoa ja uudenlaisten vuorovaikutuksen kanavien etsimistä. Silloin lähimmäisenrakkaus ei kadepdi, ei kersku, ei pöyhkeile, ei käytädy sopimattomasti, ei etsi omaa etuaan, ei katkeroidu, ei muistelee kärsimänsä pahaa, ei iloitse vääryydestä vaan iloitsee totuuden voittaessa. Silloin lähimmäisenrakkaus kestää, uskoo ja toivoo.

Pirkko Poisuo

Kirjoittaja on Helsingin Malmin seurakunnan kappalainen.

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME

Ma - Pe 9 - 17

La 9 - 13

LOIMAAN KIVI

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

Muistettavaa

Martat. Ei yhteiskuljetusta la 7.10. maritapäiville Turkuun. Mennään omilla autoilla.

Elisenvaaran mko kokoontuu ma 16.10. klo 13 Airilla, Metallimiehenkuja 3, Loimaa.

Karjalan Liiton naistoimikunnan 30-vuotisjuhla su 22.10. klo 14 Karjalatalolla Helsingissä. Karjalainen pitopöytä klo 12-13.30. Ruoka ja ohjelma 20 +. Kaikki naistoimikunnan ystävät ovat tervetulleita.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU

Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Kuka oli Suomen ensimmäinen naispuolinen presidenttiehdokas ja minä vuonna?
2. Missä työskentelee luojat?
3. Minkä alan yhtiö on Halti?
4. Mikä on suurin arabivaltio?
5. Monenko vuoden välein Suomessa valitaan kunnanvaltuustot?
6. Mikä lintu esiintyy Sylviän joululaulussa?
7. Kuljettaako Golf-virta Pohjois-Atlantille lämmintä vai kylmää vettä?
8. Minkä elimen kovettumistauti kirroosi on?
9. Minkä nimisessä torpassa syntyi Kalevalan kirjoittaja Elias Lönnrot?
10. Kenen runo on nimeltään Döbeln Juuttaalla?

NIMIPÄIVÄT

pe 6.10. Pinja, Minttu
la 7.10. Pirkko, Pirjo,
Pirita, Piritta,
Birgitta
su 8.10. Hilja
ma 9.10. Ilona
ti 10.10. Aleksis, Aleksis,
Aleksis Kiven
päivä, suomalai-
sen kirjallisuus-
den päivä
ke 11.10. Otso, Ohto
to 12.10. Aarre, Aarto
pe 13.10. Taina, Tanja,
Taija
la 14.10. Elsa, Else, Elsi
su 15.10. Helvi, Heta
ma 16.10. Sirkka, Sirkku
ti 17.10. Saana, Saini
ke 18.10. Satu, Säde
to 19.10. Uljas

Merkkipäivät

Anna Katariina Kojo täytti 20 vuot-
ta 12.3.2006 Espoossa. Äiti Pirjo
Kojo, jonka isä Israel on syntynyt
Lapinlahdella. Annan isä on Raul
Sädevirta Helsingistä.

Anni Kojo täytti 20 vuotta 17.9.
Jaalassa. Pentti-isän isä Eino Kojo
oli syntynyt Lapinlahdella. Äiti Ritva
o.s. Ruokonieni on kotoisin Jaalas-
ta.

Pekka Väisänen täytti 60 vuotta
25.9. Vantaalla. Vanhemmat Matti ja
Emilia lähtöisin Kurkijoen Aromäel-
tä.

Viinasen kaksoiset **Saimi Huhtanen**
ja **Sylvi Sikiö** täyttivät 85 vuotta
29.9. Saimi asuu Seinäjoella ja Syl-
vi Loimaalla. Heidän synnyinkotin-
sa oli Hiitolassa.

Sisustusarkkitehti Veli **Pekka Kojo**
täyttää 50 vuotta 12.10. Espoossa.
Isä Israel Kojo syntyi Kurkijoen
Lapinlahdella ja äiti Eila o.s. Vainio
Jaalan Kimolasta.

Kokouksia

Loimaan Seudun Karjalaseura ry:n
syyskokous

pidetään torstaina 26.10.2006 klo 18 Nordea
Pankin kokoustiloissa, Vesikoskenkatu 13, Loi-
maa. Esillä sääntöjen määräämät asiat.

Tervetuloa Hallitus

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä nume-
roista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja ly-
hentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä
tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituk-
sesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset
sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä
lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Tyine Helminen 90 v.

Talonemäntä Tyine Hel-
minen o.s. Kojo vietti 90-
vuotispäiviään Iitin Kaus-
alan Ehtookodissa sukulais-
tensa parissa. Hän syntyi
18.9.1916 Kurkijoella ja on
Helena (o.s. Savolainen) ja
Gabriel Kojon viides lapsi.
Vanhimpana lapsena sisar-
russarjaan oli syntynyt Toi-
vo, joka kuoli pienenä. Väi-
nö-veli syntyi 14.6.1910.
Hilja-sisar syntyi
12.11.1912 ja kuoli vuonna
1919. Sisar Lilja syntyi
3.6.1922 ja veli Israel joulun
alla 20.12.1924.

Kojon perhe asui Kurki-
joen Lapinlahdella Kuikan
tilalla. Helena ja Gabriel
”Kaapro” Kojo olivat keske-
nään ”vanhaa sukua”. Suku-
tutkimusta tehdessäni olen
löytänyt heidän keskinäisen
sukulaisuutensa. Gabriel Ju-
hananpoika Kojo löysi vai-
mokseen pikkuserkkupuol-
lensa tyttären, Helena Pette-
rintytär Savolaisen.

Puolisoiden yhteiset esi-

vanhemmat olivat Kurkijo-
en Tervusta, sillä siellä asui
1700-luvun puolivälin tie-
noilla Tervun Hovin torppa-
reina Valpuri Karjalaisen ja
Nuutti Kojon perhe. Tervus-
ta Kojon suvun matka kulki
Wiljami Matinpoika Kojon
matkassa Riekkalaan, jossa
hänelle syntyi pojanpoika
Gabriel Juhananpoika Kojo.

Sisarukset
kotiseutumatkalla

Muistan hyvin sen koti-
seuturetken, kun lähdimme
Vätikän Mari-tädin kotiran-
nasta, nykyisen Pietarista
muuttaneen isännän ohjates-
sa venettä. Hän osti meidän
kotiseutumatkajien vene-
maksuilla myös hevosen, tai
niin me ainakin kuvittelim-
me. Vene rantautui, ja me
lähdimme Israel-isäni peräs-
sä patikoimaan polkuja pit-
kin Kuikkaan.

Sisarukset Tyine Helmi-
nen, Lilja Vainio ja Israel
Kojo olivat lapsineen koti-
matkalla Kuikkaan. Kuller-
vot kasvoivat entisillä pel-
loilla, ja kävellessämme isä-
ni Israelin perässä metsäpol-
kuja pitkin Kuikkaan mietin,
että metsäneläimet, kalasta-
jat vai me kotiseutumatkaa-
jatko niitä polkuja siellä yl-
läpidimme.

Kotipihaa lähestyessäm-
me Israel pyysi Tyineä van-
himpana ottamaan ohjat kä-
siinsä ja viemään porukan
kotiin, ”kämpille”. Olimme
tulleet entistä kotipeltoa pit-
kin, ja Tyine-täti totesi häm-
mentyneenä: ”Etteihän tääl-
lä ole tietäkään.” Isä vastasi
siihen nauraen: ”Vai pitäisi
täällä olla valtatiekin.”

Tyine-täti jatkoi: ”Ettei-
hän täällä ole niitä marja-
pensaitakaan.” Kyllähän ne
marjapensaat ja omenapuut
ja mansikat vielä löydettiin-
kin kukkaloistossaan. ”Uk-
komansikat” lienevät vuosi-
en saatossa katselleet mor-
siota myös villimmästä met-
sämansikasta.

Kolme Kojon sisarusta
puhui yhteen ääneen kallion
päällä kahvituoikiolla, ja jo-
kainen eli niitä aikoja muis-
toissaan ”kuin silloin en-
nen”. Mielelläni olisin vi-
deokamerallani tallentanut
heidän kaikkien kertomuk-

set ja yhtä aikaa, vaan eihän
siitä mitään tullut. Katsoin
vierestä ja heidän kauttaan ja
isäni piirroksiset muistaen
näin minäkin ja me muut
nuoremmat välähdyksen siit-
tä, mitä oli ennen ollut.

Talo sijaitsi kahden mä-
enharjanteen suojassa. Pel-
lot levisivät talon molemmin
puolin kotikalliolta katsottu-
na. Nyt siellä kotitalon rau-
nioiden vieressä kasvaa koti-
kuusi. Ainoana on jäljellä
rinteen alla kuusien katvees-
sa kellari. Peltoja oli raivat-
tuna muuallakin. Tilaan liit-
tyi myös Retkolampi, ja ti-
lan kulma ylettyi Laatokan
rantamaille.

Kun sieltä kotoa oli sitten
evakkoon lähdettävä, oli
Tyine saattamassa kodin
karjaa, lehmiiä ja muita eläi-
miä Elisenvaaran asemalle.
Sieltä eläimet kuljetettiin ju-
nalla perheen uuteen koti-
paikkaan. Kojon perhe, ku-
ten monet Lapinlahden ky-
län sukulaiset ja naapurit,
asettui asumaan Jaalan Ki-
molaan. Kotipaikan nimi on
Ilvesvaara.

Aviomies
kaivontekijästä

Airi-tyttären mukaan
Tyine-äiti tapasi hänen tule-
van isänsä Aarne Helmisen,
kun Kojon Ilvesvaaran tilal-
le katsottiin uusi kaivon-
paikka. Aarne teki Kojon
perheelle kaivon ja kihlautui
talon tyttären Tyynen kans-
sa. Häitä vietettiin 5.9.1947
Jaalan kirkossa.

Tyine muutti puolisonsa
Aarnen kanssa Jaalan naa-
puripitäjän Iitin Perhenie-
meen Erottajalle. Vanhempi
talo ja sitten 1960 valmistu-
nut uudempi talo sijaitsevat
loivassa rinteessä aurinkoi-
sella paikalla. Näkymä talon
tuvanikkunasta on pelloille
ja niiden takana sinertävälle
järvelle.

Tyynen kasvattama puu-
tarha monine kauniine kuk-
kineen ja marjapensaineen
ja kasvimaineen on ollut
aina elinvoimainen. Jo etei-
sen ikkunalla tervehtivät tu-
lijaa kauniina ja runsaskuk-
kaisina ”pelarkoonit”. Kar-
jalanpiirakat ja ruokapöytä
ovat aina olleet tarjolla ta-
loon vieraaksi tulevalle.

Tyine Helminen ja veljentytär Pirjo Kojo kädessään tädi-
leen tekemänsä sukutaulu, jossa tiedot päivänsankarin äidin
ja isän vanhemmista ja isovanhemmista.

Perheessä vaalitaan pe-
rinteitä, ja tytär Tuula on eri-
koistunut puutarhanhoitoon.
Kasvimaalla ovat vuosien
saatossa kasvaneet niin pe-
runa kuin esim. maissi, val-
kosisipuli, punakoiso, monet
tomaatit, persiljat, tupakka
ja koristekukat ja sekä pel-
lon antimet, marjapensaat,
omenapuut, mansikat.

Tyine Helmiselle ovat
eläimet olleet aina lähellä
sydäntä, niin koirat ja kissat,
lehmät, hevonen ja muu kar-
ja. Myös kodittomat ja seik-
kailevat kissat ovat paran-
nelleet haavojaan Tyine-tä-
din hoivissa. Tytär Airi ker-
toi, että kun viimeinenkin
perheen lehmä muutti uu-
teen navettaan naapuriin,
lehmä kieltäytyi syömästä,
kun ikävöi niin Tyine-
emäntäänsä. Niinhän oli
Tyynen haettava lehmä ta-
kaisin kotiin syömään.

Lapset kiittelevät
äitiään

Perheeseen syntyivät lap-
set Heikki, Terttu, Tuula,
Helvi, Tauno, Eila ja nuo-
rimpana Airi. Perheeseen
saapui suuri suru vuonna
1972, kun perheen isä Aarne
Helminen kuoli äkillisesti
ollessaan pelloilla töissä.

Tyine-täti on tehnyt pal-
jon töitä perheensä eteen.
Myös lapset ovat oppineet
nuorina työnteon, kuten hän
itsekin oppi lapsuudenkoto-
naan Kurkijoella. Onnitel-
lessaan Tyine-äitiään myös

näin Kurkijokelaisen väli-
tyksellä lapset haluavat kiit-
tää häntä heidän eteensä te-
kemästään suuresta työstä.

Iitin Ehtookotiin kerään-
tyi 16.9. Tyine Helmistä on-
nittelemaan tämän 90-vuotis-
päivän johdosta lapset per-
heineen, veli Israel Kojo ja
tämän lapset Pirjo Kojo, Sir-
pa Koivistoinen ja Pekka
Kojo ja tämän Ulpu-tytär,
Väinö-veljen lapset Leena
Rantala ja Urpo Kojo, Eino-
veljen poika Pentti Kojo vai-
monsa Ritvan ja tyttäriensä
Sarin ja Annin kanssa sekä
edesmenneen puolison Aar-
nen veli Kauko Helminen
perheineen sekä Aarnen sisar-
en Elvin lapset Tuomo ja
Anneli perheineen.

Kirkkoherra Nordlund toi
Tyine Helmiselle Iitin seura-
kunnan onnittelet. Israel-vel-
jen tytär Pirjo Kojo ojensi
Tyine-tädille tekemänsä su-
kutaulun, jossa on tiedot
Tyynen äidin ja isän vanhem-
mista ja isovanhemmista.

Tyine-täti on edelleen
virkeä, mutta kuulo on hive-
nen heikentynyt iän myötä.
Tyine on seurannut ahkeras-
ti varsinkin urheilua televisi-
osta ja ajankohtaisia asioita
myös lehtiä lukemalla.

Lapset perheineen ja su-
kulaiset onnittelevat Tyine
Helmistä ja toivottavat hän-
nelle hyvää syksyä ja hyviä
lukuhetkiä myös Kurkijoke-
laisen parissa.

Pirjo Kojo

Onnistunut
kalastus-
matka

Kalakurkien tämänsyk-
syinen kalastusmatka
Kurkijoelle oli onnistu-
nut, vaikkei saalista
paljon saatukaan.
Soskuanjoesta sitä oli
yritetty narrata, mutta
vesi oli ollut Laatokas-
sakin metrin normaalia
alempana, joten eipä
sitä joessa ollut sitten
oikein nimeksikään.

Aaro Kojo Juupajoel-
ta oli kiitellyt kotimat-
kalla retken järjestäjiä
seuraavan tuntematto-
man kirjoittajan runon
sanoin. Jos joku tunnis-
taa runon ja tietää kir-
joittajan, toimitus ottaisi
tiedon melihyvin vas-
taan ja julkaisisi sen sit-
ten vaikkakin jälkikä-
teen.

Tervusta

Laula tunteesi kielin,
laula sydämesi mielin.
Olet lapsi Laatokan,
synnyinseutus Karjalan.

Kurkijoki kaunein Karjalan,
se on osa lapsuuttain.
Esi-isät ja isäni
sinne lapsuuteni kodin rakensi.

Lainaksi on kotikontu
annettu,
salvankivetkin on pois
kannettu.
Laina-aika on nyt päättynyt,
kaikki paikallensa jätynyt.

Olen lapsi Karjalan,
kaipaen rannalle Laatokan.
Kurkijoen Tervun, Ihojärven,
kotikoskein rantaan rakennan.

JATKOA SIVULTA 1

varten on saatava arkistoista lainhuudot, joita antavat Mikkelin Maakunta-arkisto, jonne on koottu ryöstetyn Karjalan alueen asiapaperit. Sitä vanhemmat asiakirjat löytyvät Keisarillisen Suomen Senaatin talousarkistosta.

Edellytyksenä on siis, että samaa tilaa on isännöinyt sama suku. Karjalaisilla pakkoluovutetuilla tiloilla tilan vaihdos sallitaan, mikäli uusilla asuin-sijoilla sama suku on jatkanut ja jatkaa edelleen sodan jälkeen asutustoiminnan tai vapaasti hankitun tilan viljelemistä.

Meilläkin talvisodan äkkilähdön jälkeen hävisivät kaikki asiapaperit ja valokuvat evakkoreissulla. Siksi oli epävarmaa, tulisiko 200 vuotta täyteen, vaikka isäni kertoman mukaan sen olisi pitänyt täytyä.

Pekan tälle syksylle sattuneen 40-vuotispäivän lähestyessä vaimo Aino-Maija alkoi viime kevättalvella pohtia miehelleen syntymäpäivälahjaa. Silloin ehdotin hänelle sukutilatutkimusta. Jos se johtaisi myönteiseen tulokseen, tuntisin itsekin olleeni mukana arvostamassa tätä sukupolvien ketjua. Siitä se lähti liikkeelle.

Homma oli määrä pitää Pekalta salassa. Lahjan täytyi olla täydellinen yllätys. Mielihyvällä ei ollut

rajoja, kun ProAgria Maa-seutukeskusten Liitto Helsingistä ilmoitti myönteisestä tuloksesta ja lähetti tarkistettavaksi sukutilakunniakirjan sisällön.

Kun aikoinaan siirtoväen asutustoiminnan seurauksena ostettiin Loimaan kunnan Kauhanojalta vapaaehtoisella kaupalla maatila ja lohkomistoimituksessa piti antaa tilalle nimi, olisi näin ollen ollut sopivaa nimetä tila Hynnisenmäeksi. Tilalle annettiin silloin nimeksi Kalliomäki tilalla olevan korkean kallion johdosta. Niinpä kunniakirjan tekstissä onkin maininta, että tila on vaihtunut Hynnisenmäestä Kalliomäeksi. Pekka on viljelijä-isäntänä kuudes ja saanut tilan nimiinsä sukujen saatossa kaikkein nuorimpana.

Syntymäpäivälahja pyysi Pekalta salassa viimeiseen asti. Lahjaa luovutettaessa kunniakirjan teksti vasta ilmaisi, mistä asiassa oli kyse ja miksi puku oli pitänyt pukea vaimon pyynnöstä päälle.

Monessa mukana

Isäni Juhana Ahokas antoi lapsilleen omalla esimerkillään yritteliään ja myönteisen kuvan: ”Uskomalla itseesi voit auttaa muitakin.” Kouluja hän ei ollut käynyt päivääkään, eikä sotaväkeenkään talon ainoaa miespuolista ja sai-

Ahokkaita 50 vuoden tauon jälkeen vuonna 1994 Hynnisenmäellä asuinrakennuksen uunin paikalla. Vasemmalta Teuvo, Elina, Pekka, Aune, Sini ja Jesse sekä matkaopas Sergei.

raasta äidistään huolta pitävää isäntää otettu, vaan hänet vapautettiin asepalveluksesta.

Silti isäni täytteli naapureiden veroilmoituksia ja osallistui järjestötoimintaan. Kaarina Vanhala (o.s. Huittinen) löysi isänsä jäämistöstä muun muassa pöytäkirjan tilaisuudesta, johon Mikrilän kylän miehet olivat kokoontuneet pohtimaan suojeluskunnan tarpeellisuutta viime vuosisadan alkupuolella. Pöytäkirja kertoo muun muassa: ”Yksimielisesti asuinolojen epävarmuuden takia päätettiin perustaa suoje-

luskuntaosasto peitenimellä Mikrilän Urheiluseura. Pöytäkirjan allekirjoittajina olivat Kaapro Huittinen ja Juhana Ahokas.”

Mikrilän Nuorisoseuran esimiehenä Juhana Ahokas ohjasi muun muassa koukoillan näytelmäkappaleet Taistelu Roinilan talosta ja Laulu tulipunaisesta kukasta. Näitä näytelmiä kierrettiin talviaikana hevospelillä esittämässä naapurikunnissakin.

Monipuolisesti tänä päivänä

Kalliomäen tila on laajentunut Pekka Ahokkaan

aikana usealla lisämaahan ostolla, joten vaimo Anna-Maijankin on kiireisinä aikoina istuttava Valmetin ratin taakse milloin kyntämään, äestämään tai viljakuormia viemään kauppaan tai kuivurille. Pienimuotoinen sikatalous pitää itse maatalouden hajussa kiinni, ja monimuotoinen koneurakointi työllistää muut liikenevät ajanripeet.

Puhelimet ovat korvaamaton haitta-aste Pekalle, joka joutuu Loimaan kaupunginvaltuuston ja hallituksen jäsenenä sekä monissa muissakin luottamus-

tehtävissä erilaisia asioita järjestelmään. EU-neuvonajana Pekka käy lukuisten viljelijöitten kanssa neuvotteluja Kalliomäen pöydän äärellä tai viljelijöiden kodeissa erilaisten hake-muspapereiden parissa. Tähän tehtävään hän on aikanaan kouluttautunut.

Varsinais-Suomen Keskustanuorten puheenjohtajan nuija oli myös aikoinaan Pekan hallussa. Syksyisin metsästys tuo hänelle toivottua vapaa-aikaa, jolloin akkuja saa ladattua Jämsän pestykorva Minnin kanssa.

Loimaan kunnan ja kaupungin yhdistymisessä oli entisen Loimaan kunnan laita-asukkaan eli Pekan aloitteellisuus tulosta tuottavaa. Monien kriittistenkin kannanottojen jälkeen näyttää nyt siltä, että asian eteen kannatti tehdä työtä.

Sukutilalle on kasvavassa jatkossa. Hanna-Maija aloitti koulun tänä syksynä, ja Valmetit tuntuvat olevan vähintään yhtä kiinnostavia kuin aapinenkin. Aino-Maija kääntääkin puheen Hannaan, kun tulee puhe talon emännästä: ”Tässä on tämän talon emäntä.” Niinpä, kun pappana olen usein jotain näpräämässä Kalliomäen tilalla, on Hanna heti valmiina kaveriksi toteamalla: ”Lähden papan kanssa hommiin.”

Teuvo Ahokas

Ne ikävät muistot

Niitä ikäviäkin muistoja on. Kerron nyt ajasta 1941-1942, jolloin me karjalaiset elimme niin toivorikkain mielin, ettei meillä ollut mitään muuta kuin vain elämä. Me uskoimme silloin, että rakkaus kotipaikkaan vie meidät vaikka läpi harmaan kiven.

Jossakin tuolla muistojen kätkeissä ja ihmismielen syvyydessä ne piilevät vuosikymmeniä ikävät muistot. Kauan mietittyäni voinen tuoda osan niistä julki. Onhan jaettu ilokin yhteinen, niin lienee myös jaettu paha mieli?

Isäni kuoli Keuruulla joulun alla 1941. Kurkijoki oli silloin jo vallattu ja vapaa. Emme olleet voineet isän vaikean sairauden takia yrittää paluuta aiemmin. Marraskuussa oli ollut Kurkijoella suuret sankarihautaukset. Olin käynyt silloin taitien turvana Kurkijoella. Samalla matkalla olin käynyt myös kotikylässäni.

Pikavisiitillä kotona

Kun menin Punalan tietä kotiin päin, näkyi talon valkea pääty hyvin, kun pui-

den lehdet olivat pudonneet. Seisahduin ja siunasin mielessäni sitä hetkeä: ”Kiitos Luojalles, että meillä on taas koti.”

Oli jo myöhä ilta, enkä voinut kovin monessa paikassa käydä. Koti tuntui kuitenkin ihan ehjältä. Kaikki ikkunat olivat ehjet. Halkoliiteri oli puita täynnä. Rehuvaroja ei ollut aikaa tarkastaa, ja olivathan naapurin Aino ja Katri aikaisemmin kotiin menneinä kirjottaneet, että heiniäkin oli eläimille.

Meille oli myös kerrottu, että siivousryhmät siivoisivat ja desinfioisivat talot. Sitä ei kuitenkaan ollut tapahtunut. Ison tuvan lattialla oli vain ässän muotoinen ruiskun jälki jotakin myrkyä, joka ei meidänkään puhdistuksessa lähtenyt höyläämättä pois. Miksi? Loppuiko desinfiointiaine vai saiko ryhmä kenties tiedon, että siihen taloon ei ollut tulijoita, ja mistä sellainen tieto olisi tullut?

Ikäviä yllätyksiä kotitalossa

Kun äiti ja sisko joulun jälkeen palasivat kotiin, ei polttopuita eikä rehuja ollut enää missään. Kuistin ikkunat oli säretty. Pienikolmioiset eteisen ikkunat olivat

ihan kepillä pyörittäen kokeneet kohtalonsa.

Perästä päin saimme tietää, että eräs sotilas oli perheensiirtolomallaan ihan urakalla ajanut puita ja heiniä perheensä talviturvaksi. Oli muka jostain saanut tietää, että isäni sairasti vaikeasti halvautuneena emmekä siis voineet palata kotiin. Hänen olisi pitänyt tarkistaa tieto.

Se, kuka särki kuistin ikkunat, jäänee ikuisiksi arvoitukseksi. Pieni harmihan se lienee ollut siihen nähden, kun monien kodit olivat taisteluiden aikana kokonaan hävinneet tai palaneet. Meille se kuitenkin oli vaikea ja mielipahaa aiheuttanut tekijä. Sen verranko me välitämme lähimmäisistämme? Eikö meidän pitäisi iloita naapureistamme?

Huonosti ja hyvin käyttäytyvät nuoret

Ei liene vuosikymmenissä eikä uusien sukupolvien varttuessa ihminen vieläkään päässyt vanhoista perisynneistään. Sen huomaa, kun vähänkin seuraa noita tiedotusvälineitä. Nuoret ovat polttamassa ja tuhoamassa, jopa tappamassa milloin missäkin. Ei edes hautarauha säily. Aikaisemmin kotia pidettiin sinä pe-

rusyksikkönä, missä lapsille opetettiin hyvät tavat, ”kuin pitäisi olla, miten eleä”. Niin varmaan tänäkin päivänä vielä tehdään.

Paljon on rehellistä, jopa avuliastakin nuorisoa. Vammautumisen jälkeen olen todennut sen. Aina on riittänyt auttajia, jopa takavuosien skinit, joita Joensuussa sanottiin olevan maanvaivaksi asti. Median suurentelua sekin on.

Muistan eräänkin nuoren miehen, joka liukkaalla kadulla auttoi ja vielä piteli liikkeen raskasta ovea auki, että pääsin sisälle. En silloin tietänyt skineistä vielä mitään. Ihmettelin vain, miksi nuorella miehellä oli lyhyeksi ajellun tukan säntä tattuotu hakaristi. Nykyisin lehtiä ilmestyy niin paljon, täytyyhän niihin jotta kirjoittaa. Iloisia uutisia on vähemmän. Vai onko niin, että lukijat sensaationälkäisinä haluavat lukea huonoja uutisia?

Erään Veikon karkumatka

Puuvarastojen epätasapaino selvisi meille vasta kesällä 1942. Yksi mies oli Hangon karanteenileirillä saanut tietää, että hänen veljensä oli meillä tapetomassa ja laittamassa ikkunoita ja ovia, ja tuli meille häntä tapaamaan.

Tämä Veikko oli joskus 1930-luvulla 16-vuotiaana lähtenyt ilman vanhempinsa lupaa Kotkasta van-

hemman veljensä mukana yli Suomenlahden rakentamaan Neuvosto-onnelaa. Onni oli ollut kovin lyhytaikainen, sillä siitä lähtien, kun nämä veljekset astuivat moottoriveneestä vieraan maan kamaralle, oli hänet vakoojaksi katsottu ja vankeileista toiseen siirretty.

Vanhemman veljen olivat Veikon vanhemmat lunnastaneet takaisin Suomeen. Siihen olivat menneet tämän perheen elinikäiset säästöt. Kyllä nuoremmostakin pojasta oli anomuksia jätetty, vaan rahat olivat loppu ja vakoojatuomio jo annettu. Kauan kytenyt koti-ikävä oli jossakin Irkutskin leirillä sopivan tilaisuuden tullen auttanut kaksi kaverusta karkuteille. Toinen heistä oli tullut pidätetyksi, mutta Veikko oli useita viikkoja kulkenut metsäisiä seutuja aina vain kotiin päin.

Veikko kertoi eläneensä viikkoja metsämarjoilla. Risat kengät olivat kuluneet puhki jo alkumatkasta. Jostakin hän oli sitten varastanut narua ja säkkejä ja niistä sitonut jalkineet itselleen. Suurien kolhoosien ja sovhoosien pääpaikoista oli turha yrittää ”lainata” mitään. Niissä oli sellaiset koiravartiot. Oli siis varastettava toisilta köyhiltä eli kolhoosien työntekijöiltä. Siitä hän sanoi olevansa vähän pahoillaan.

Veikko oli se, joka venäjänkielentaitoisena luki ra-

kennusten ovista, että kotitaloni oli ollut kolhoosi Punaisen lipun pääpaikka ja että lähitalot olivat olleet sen alaisia. Se selitti sen, että polttopuuta oli meillä ollut enemmän kuin toisissa taloissa.

Kauan ei Veikko joutanut meillä viipymään, vaikka hänen veljensä olisi mielellään pitänyt hänet apurinaan. Hänen oli jouduttava Kotkaan vanhaa isäänsä katsomaan. Äiti oli jo kuollut, ja se Venäjän matkan tehnyt vanhempi veli oli rintamalla. Sinne sanoi Veikkokin pyrkivänsä.

Jaettaessa taakka kevenee

Eihän maailma paljon paremmaksi yhden vanhan mummon mietteistä tule. Kuitenkin on niin, että jos mieltä painavat pahat asiat kertoo toiselle, ne ikään kuin ovat toistenkin kannettavia eivätkä enää paina itseä niin paljon.

Oliko silloin sota-aikana sellainen mieliala, että on otettava sieltä, mistä ehtii? Sellainenhan ei ollut Karjalassa yleensä tapana. Eikös vain kylissä pyritty aina heikompaan auttamaan? Ja lapset kasvatettiin myös siinä hengessä. ”Rakasta ystäväsi ja pidä huolta itsestäsi.” Tai niin kuin vanha mummoni asian ilmaisi: ”Joka toiselle kuoppaa kaivaa, se itse siihen tuuskahtaa.”

A. K.

Tuuri: ”Tämän minä halusin kirjoittaa”

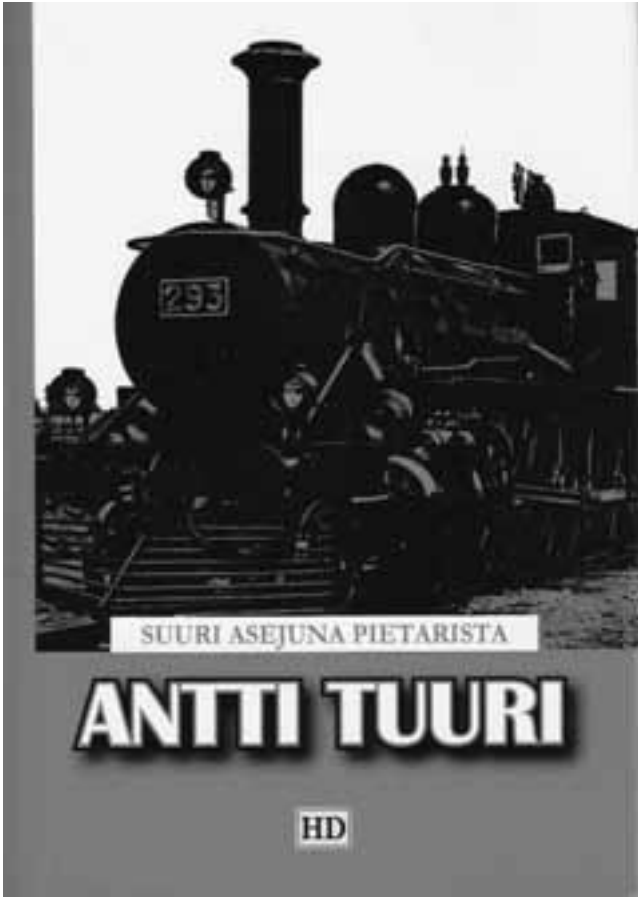
5-vuotiaan Kustannus HD:n isoin juttu

Antti Tuuri on yksi valovoimaisimmista kirjailijoistamme. Finlandia-palkinnon ja Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon voittajan uusin teos on herättänyt jo nyt laajaa kiinnostusta mediassa ja yleisössä. Suuri asejuna Pietarista perustuu tositapahtumiin. Kirja avaa uuden näkökulman kansalaissotaan. Punaiset saivat Leninin luvalla tuoda Pietarista Suomeen tammikuussa 1918 suuren määrän aseita. Asejunan tarkan suojaamissuunnitelman laati punajohtaja, toimittaja-luutnantti Ali Aaltonen. Asejunan päällikköinä toimivat veljekset Eino ja Jukka Rahja. Letkaan kuului kolme veturia ja myös venäläisiä sotilaita. Valkoiset saivat vihiä junasta, mutta eivät kyen-

neet estämään sen etenemistä. Niinpä aseet joutuivat rintamalle, jossa Suomen kohtalosta taisteltiin. Antti Tuurin taidokas ja jännittävä teos on tärkeä, sillä asejunan merkityksestä ei ole liiemmin keskusteltu saati kirjoja kirjoitettu. Tammikuun lopulla 1918 Suomi oli ajautumassa kansalaissotaan. Punakaarteille hankittiin aseita Venäjältä, jossa bolshevikit olivat ottaneet vallan. Eino Rahja oli Leninin luottomies ja ystävä; hän sai luvan lastata Pietarissa junallisen aseita ja tuoda ne Suomeen. Helsingin Työväentalolla oli punainen lyhty jo nostettu torniin vallankumouksen alkamisen merkinä. Rahjan veljekset lähtivät pietarilaisten punakaartilaisten kanssa jännittävälle matkal-

le ja toivat junan ja aseet läpi vallankumouksessa kuohuneen maan Tampereelle saakka. ”Paperissa oli sellainen nimi, etteivät varikolla ruvenneet vastaan väittämään, ja siinä oli sellaiset leimat, että uskoivat sen miehen nimensä kirjoittaneen, jolle nimi kuului: Vladimir Iljits Lenin. Mutta auttamaan eivät meitä varikolla ruvenneet. Käskivät ottaa mitä meille kuului ja hoitaa itse tavaramme Suomen asemalle.” Suureen asejunaan lastattiin kaiken kaikkiaan 15 000 kivääriä, 2 000 000 patruunaa, 30 kuularuiskua ja niiden patruunat, 10 kolmen tuuman kenttätynkkiä, kuusi junanvaunullista tykin ammuksia ja kaksi panssariautoa.

Kustannus HD viisi vuotta vanha
Loimaalla toimiva yhden miehen eli Arto Pietilän kustannusyhtiö Kustannus HD täytti tänä syksynä viisi vuotta. Vuosijuhlaansa Kustannus HD juhlisti hienosti julkaisemalla Antti Tuuri uusimman romaanin. Mistä sitten Kustannus HD sai kustannettavakseen Antti Tuurin kirjan? Arto Pietilä oli ottanut Tuuriin yhteyttä ja kertonut tarinan suuresta aselastista, joka Pietarista oli tuotu Suomeen vapaussodan aikana, ja esittänyt sitä Tuurille kirjan aiheeksi. Tuuri oli kiinnostunut ennen kuulumattomasta tarinasta ja innostui tutkimaan asiaa ja sittemmin kirjoittamaan siitä romaanin. Tuuri on luonnehtinut

Antti Tuurin kirjoittama romaani *Suuri asejuna Pietarista* näki päivänvalon 25.9. Loimaalla. Kustannus HD juhli kirjaa julkistaessaan viisivuotista taivaltaan.
kirjaa dokumenttiromaaniksi. Siinä dokumentoidut kohdat pitävät paikkansa, mutta esimerkiksi kirjan henkilöiden ajatukset on tuotettu kirjailijan vapaudella. Tositapahtumiin perustuva romaani on mukaansatempaava seikkailukertomus.

Pieni Susi

Eine Joutsijoki kirjansa *Pieni Susi* julkistamistilaisuudessa Loimaalla.

Eine Joutsijoki aloittaa loimaalaisen Ooli Oy:n kustantaman satukirjan kertomalla sudenpennusta kantapäällään: ”Sinä iltana satoi. Syyskuinen pimeys tunki ikkunoista sisään. Kannoin keitokattilaa pöytään, vilkaisin ulos ja näin sireenin takana pienen olennon. Se näytti koiralta. Sen illan jälkeen minulla oli perässä kulkija, sudenpentu. Se asettui toiseen kylään, mutta kävi usein kertomassa minulle kokemuksistaan, siitä, miten vaikea oli oppia elämään ilman emoa. Susilapsi sai kaksi ystävää auttajakseen. Näkymätön Haltia oli maahisia, niitä pieniä olentoja, joista vanhemmat ihmiset ovat aina puhuneet. Viulupoika oli oikea ihmislapsi. Hän osasi soittaa, kuunteli säveliä ja kuuli samalla sellaisia asioita, jotka jäävät useimmilta ihmisiltä kuulematta.” Miten tarina päättyi, se selviää kirjasta *Pieni Susi*, jonka kirjoittaja on keskisuomalainen runoilija ja toimittaja. Eine Joutsijoen ensimmäinen runokokoelma ”Pimeä tulee lasin lävitse” voitti Runo-Kaarinan vuonna 1995. Sillä selittyi,

miksi Ooli Oy:stä tuli Pienen Suden kustantaja. Joutsijoki on kirjoittanut aiemmin kolme runokokoelmaa, proosateoksen, lauluja, näytelmiä ja elokuvakäsikirjoituksia. Hän on Keuruun Sanomien osa-aikainen toimittaja. Eine Joutsijoki, joka on räisäläistä sukujuurta, on voittanut useita kirjoitus- ja kulttuuripalkintoja, muun muassa Vienan Karjalan ystävien valtakunnallisen laulun ja runon kilpailun. *Pieni Susi* on kirja lapsille ja aikuisille. Se on syntynyt Keski-Suomen metsissä vähän ennen kuin sudet todella tulivat sinne.

Pieni Susi –kirjan kuvat on piirtänyt Einen tytär Jaana Joutsijoki. Ilmeikäs kuva sudesta on yksi monista, jotka kirjan sivuille on liitetty.

Evakkolapsen muistelmia

Marjatta Uusikartanon (o.s. Kuosa) kirja *Evakuointikäsky* on tositapahtumiin pohjautuva muistelmateos Suomen sotien vuosilta 1939-1944 sekä sodan jälkeisistä yllätyksistä, vastaanotoista ja sopeutumisista uusille paikkakunnille. Kurkijoen Lapinlahdelta lähteneen Helmi ja Martti Kuosan perheen lopullinen sijoituskunta oli Oripää. Monet karjalaiset varmasti samaistuvat kirjassa kerrottuihin tapahtumiin ja

kokemuksiin. Kirjaa voi suositella myös tietolähdeksi nuorisolle, jolle ei ehkä muuten tule kerrottua riittävästi menneistä ajoista. Kirjassa pohditaan lisäksi karjalaisten selviytymiskeinoja ja aktiivisuutta sekä kerrotaan turistin näkemyksiä entisen kotiseudun nykyoloista ja maisemista. Omakustannekirjan voi hankkia tekijältä Marketta Uusikartanolta, puh. 040-835 8371 tai s-posti: marketta.uusikartano@luukku.com

Kuosan perhe matkalla Lappeenrannasta Pihlajavedelle vuonna 1940. Kuva kirjasta *Evakuointikäsky*.

Latoseminaari 8.10. klo 10 Loimaalla Suomen maatalousmuseo Sarassa Mukana mm. Juha Taskinen Savonlinnasta

”Nuo maiseman harmaat muistisolut”

Hirsiladot alkavat olla maatalouden harvinaisimpia rakennuksia. Ladoista on tullut katoavaa kansanperinnettä. Latoseminaari alkaa arkkitehti Viri Teppo-Pärnän alustuksella. Hänen

aiheenaan on Ladot kulttuurimaisemassa. Teppo-Pärnä on kulttuurimaisemien asiantuntija Paimiosta ja toimii lounaissuomalaisen perinnerakentamisyhdistyksen Curation vt. toiminnan-

johtajana. Museonjohtaja Juha Kuismen aiheena on Lato-tyypit ja latosanasto. Kuisma on Suomen maatalousmuseon johtaja ja talonpoikauskulttuurin tuntija Lem-

päälästä. Hän on kirjoittanut kirjoja muun muassa ekohistoriasta. Valokuvataiteilija Hannu Pakarinen on kuvaaja (YLE) Tuusulasta. Hän on muun muassa kuvannut 150 latoa Nivalassa ja koonnut siitä aineistosta kaksi näyttelyä. Hän kertoo Ladoista ja kulttuurimaisemasta. Päivän viimeinen luen-

noitsija on dokumentaristi Juha Taskinen Savonlinnasta. Hänet tunnetaan muun muassa norppa-aiheisista dokumenteistaan. Viimeksi hän on julkaissut yhdessä Esa Keron kanssa Latokirjan. Monet karjalaiset muistavat hyvin Juha Taskisen upean kirjan Seitsemän Laatokan merta. Juhan aiheena on Latojen henkinen

olemus. Puolilta päivin on varattu aikaa ruokailuun. Silloin on myös mahdollisuus tutustua museon näyttelyyn. Seminaari on yleisölle ilmainen, ja se on osa Lato joka maakunnasta –hanketta. Suomen maatalousmuseo Sarka

Veikko N kuvakertomus Kurkijoella 1

Kotona jälleen! Talon paikalla Lapinlahdella kolme polvea: vasemmalta Veikko Nenonen, Markun poika Tomi Nenonen, Markun vaimo Tarja Nenonen ja Veikon poika Markku Nenonen.

Kotikuusi on kasvanut mahtavaksi. Se on edelleen terve ja elinvoimainen ja odottaa oikeitten omistajien paluuta. Paksuutta mittaavat Tarja ja puun takaa pilkistävä Tomi Nenonen, jonka ukko Veikko Nenonen vasemmalla.

Kurkiniemen majakka sijaitsi Lopottiin johtavan laivareitin suulla, mutta on nykyään sisäältä tyhjä. Siellä ei ole mitään valolaitteita, joten majakasta se ei enää kävisi.

"Kurkijoen laivasto vauhdissa". Nenokset ja matkakumppanit kävivät kolmella moottoriveneellä Kurkiniemessä.

Kuva Kurkiniemen rantakalliolta aavalle Laatokalle.

Nenosen koti-Karjalasta 1.-13.6.2006

Matkaseuruettamme Riekkalan Torikan rantakallioilla.

Veikko Nenosen tädin Erika Kojon omistama talo Riekkalassa on vielä pystyssä.

Lähtötunnelmissa kortteeritalon pihalla vasemmalta talon isäntä Gennadi Nikitin, Hilikka Sahla, Hugo Heinonen, Juha Ristolainen, Veikko Nenonen, talon emäntä Veera Nikitina, Tomi Nenonen, Tarja Nenonen, Paula Huhtala ja Pertti Heinonen. Kuvan otti Markku Nenonen.

\$\$ Kuvassa Veeran \$\$

Veera ja Gennadi Nikitinin talo Kurkijoella on hyvin hoidettu kuten jo muutama muukin kurkijokelainen talo.

Kotimatalla poikkesimme Käkisalmen linnan parkkipaikalla. Kuvassa rynnäkötykki, jota tutkii Veikko Nenonen.

Kiinteistökeinottelija Kaapro Arffman saapuu tärajävän sekajunan kyydissä erään kirkonkylän asemalle. Tästä alkaa Veikko Huovisen kirkonkyläsatiiri Ihmisten puheet, joka ilmestyi WSOY:n kustantamana kolme vuotta Havukkahon ajattelijan jälkeen 1950-luvun puolivälissä. Kirjoittaja oli tuolloin 28-vuotias.

Varsinaisia puheita luki ja saa odottaa ensimmäisen luvun puoliväliin asti. Sitä ennen Huovinen kuvaa junnassa matkustavia tyyppejä ja esittelee päähenkilön. Tarkasti ja erinomaisen osuvasti hän pystyy antamaan suomalaiselle kansanmiehelle ja –naiselle ilmiänsun tai luonnekuvauksen.

Eräs nuorimies on matkustanut jo kauan ja kuunnellut vaiti ollen matkustajien juttelua. Hän kääntyy välillä milloin minnekin, vilkuilee uusia vauvuun tulijoita. Ja alkaa taas kuunnella:

Itsetiedottomasti hänen huulensa liikahtelevat ja ikään kuin tapailevat kohdalokkaita sanoja, joita tarinoivat päästelevät ilmoille kuin lammas papanoita.

Meidät ihmiset ruoditaan selkärankaa ja munaskuita myöten tässä Huovisen uran alkuaikojen tavallaan juonettomassa kertomuksessa. Tapahtumia kuvailaan ikään kuin erillisinä, löyhästi toisiinsa liittyvinä pikku seuratalonäytelminä. Ohjaajan terävästi satiirinen ote näkyy etenkin yhteiskuntaa ja sen vääryyksiä suomivissa jaksoissa, mutta aina hienovaraisen huumorin pehmentämänä.

Enimmäkseen Huovinen keskittyy kuitenkin tavallisen suomalaisen kirkonkylän tavallisiin raitintallaijiin. Kuvauksessa saavat osansa niin eläkeläispari apeana aamukahvin ääressä, pokkuroiva pankkimies ja osuuskupan hoitaja kuin myös matkustajakoti Aamunkoiton isäntä. Ravintolan asiakkaiden ateriointivoista kirjailija kertoo näin:

Eräs tuijottavasilmäinen, partainen mies ahmi lihakeittoaan silmittömästi kuin Puolan susi, päly ympärilleen varoitellen ja eikös vain murissutkin vähä-

Veikko Huovinen: Ihmisten puheet

Teos satiirikon alkutaipaleelta

sen, jos joku liikahti varomattomasti. - - - Mutta neljäspä molski melkein nenäkiinni kalakeiton pinnassa, hörppi ja ryysti kuin kärsäniekka.

Mielikuvitusrikkaat ilmaukset

Näyte kuvasi keskipäivän aikaa matkustajakodin ravintolassa. Mutta mitä tapahtui syömismenojen jälkeen?

Sitten alkoivat pitkäjäykiset röyhtäysmenot. Olipa kuin helteen alla kupliva mutasuo laskisi kaasujaan korahtelevasta silmäkkeestä. Yksi aukaisi kitansa levälleen ja melkein karjui ulos ruokaisat höyryt, - - -

Edellä saatiin esimakua ihmiskuvauksesta. Se onkin teoksen parasta antia. Kioskimies on yksi kuva tyyppi-galleriassa: hän istuu kaiket päivät kioskillä pilsneriä juoden ja liikennettä tarkkaillen. Jos kioskimiehellä on työpaikka, niin se on toistisesti ”vastenmielinen välttämättömyys varsinaisen kutsumustehtävän ohella”. Suulas ja tietäväinen juorakka Linda Saastamoinen saa näin upeat mainesanat:

Tiedemiehet ja keksijät, jotka omistaisivat sellaisen tiedonjonon ja mielikuvituksen kuin Lindalla on, saavuttaisivat aurinkokunnan herruuden.

Ihmiskuvia ja tapahtumien kuvauksia, noita pikku näytelmiä, rytmittävät herkan kauniit kirkonkylän maiseman luonnehdinnat. Järvi kuvataan tyyneenä metsärantaissa kehyksissä; järvellä uiva vesilintu kiiltelee ja välkkyy. Toisella kertaa pilvinen, tuulinen päivä suorastaan vyöryy lu-

kijan niskaan Huovisen sitä kuvatessa.

Järven rannasta kantautui aaltojen raskas möyryäminen.

Vastakohtien toisilleen suomaan lisätehoa otetaan taitavasti käyttöön. Kun taloan kauppaava leskirouva kertoo pappispoikansa pieninä lähes kuolleen keltautuiin, Arffman kysyy, onko vuorilaudoituksen alla tervapahvi. Syyskuussa mutta lämpimässä auriongonpaisteessa ihastuttavan maiseman keskellä istuu kiinteistöhai lakikirjaa lukien:

”Jos luovutettu alue on lohkomalla erotettu ennen kiinnityksen lakkaamista, on kiinnitys voimassa jokaiseen nähden, joka sen jälkeen, kun kiinnitystä haettiin - - -”

Piikittelyn kohteita 1950-luvulla

Tekohurskaus ja juoruilu ovat saman perheen jäseniä. Molemmat ominaisuudet antavat ryytinsä tekstiin kuten myös uteliaisuus, toisen vikojen liioittelu ja itsekehu. Kirjassa arvostellaan yhteiskuntaa varsin rankasti.

Arffman saa käsiinsä iltalukemiseksi matkustajakotiin artikkelin erään ammattikunnaan saivartelujuustusta. Käy ilmi, että sama riittoisa pähkinä on tuottanut useille erikoistutkijoille ja jokapaikan väittelijöille turvallisia ja hyviä työpaikkoja valmiine lunttalappuihin. Mikä ongelma oikeastaan on, se onkin jo sivuseikka.

Ruotsinkielinenkin kansanosa saa pienen muistutuksen, kun Arffman jutte-

lee pankinjohtajan kanssa niitä näitä. Tämä on järjestänyt langolleen seudulta metsäpalstan, vastapalveluksena edullisen autokautan järjestämisestä.

Arffmanille ei suinkaan ollut vierasta, että maata hallitsevat ”släktingar, vänner och bekanta, - - -”

Eläkeinsinööriin suulla kerrotaan, miten järki, kohutuullisuus ja ammattitaito väistyvät, kun sähköasentajat ja muut vastaavat ottavat käsiinsä kunnallishallinnon, muita tarjokkaita kun ei ole. Tätä osuutta lukiessa on hyvä muistaa, että Ihmisten puheet ilmestyi 50 vuotta sitten, sotiemme jälkimainingeissa.

Ilkikuriset käänteet ovat tyyppillistä Huovista. Arffman on etsiytynyt autoilija Kohosen juttusille – myytävänä on raikattua maat, jonka arvon kiinteistöohmatti (Huovisen ilmaus) tietää pian nousevan. Kohonen kertoo kärsimyksistään sairaan vaimonsa hoitajana ja ilmaisee tuskansa monipuolisin kirosanoin.

- Tulisi kuolema edes vapahtajaksi, huokasi hän. Samalla hän nyökkäsi tupaan päin, että kuolema osaisi vapahtaa oikean henkilön.

Eräässä kohtauksessa koleaääninen juorakka ”nauroi kuin luhistuva kanisteripino”. Puheliasta, kovaaäänistä tohtorinna Eriksestä kuvataan kaklattajarähisijän nimityksellä: ”- - - hänestä kilpistyvät suoraan sappirakosta ammutut myrkyllisimmätkin nuolet hottomina.”

Jos kirjan teonsanat pan-taisiin riviin ja laskettaisiin, olisi niistä melkoinen osa

onomatopoeettisia eli luonnonääntä matkivia. Teksti hörhättää, ryskyy, raakkuu ja lonksuttaa; se hörppi ja ryystää. Siinä höhötetään ja höhötellään, välillä kulautellen.

Loppusivuilla Eden-hattuinen, mustatakkainen Arffman kävelee asemalle. Hän on tehtävänsä tehnyt, ja muutamat ”kiehtovat kiinteistöt” ovat vaihtaneet omistajaa. Kauppiamiehen kävelytapaa, sen tyylikkyyttä, Huovinen kuvaa ihmeen osuvasti.

Eniten kiinnitti katsojien huomiota tuo vartalon määrätietoinen nytkähtely, tuo erikoisen juhlallinen tutajaminen askeltamisen tietyssä vaiheessa.

Vetäytyvä kirjailija

Veikko Huovinen on omassa persoonassaan esiintynyt julkisuudessa hyvin harvoin. Voi ajatella hänen tällä tavoin seuraavan luomansa riemastuttavan korpi filosofin Konsta Pylkäsän elämäntapaa. ”Antaapa niiden tärkeillä, joille tärkeileminen tärkeää on”, saattaisi olla yksi hänen elämänohjeitaan. Ainakin eräässä televisiohaastattelussa näkyi mietiskelevä, hiljaisen oloinen mies, jonka lisäksi tunnistaa ujohekosta hymystä.

Loppuosassa ihmisten puheita punnitaan kenties kirjoittajan henkilökohtaisella tasolla. Kirjoittaja haluaa tuoda esiin sen ristiriidan, joka syntyy silloin, kun jonkin taidemuodon harjoittajaa yritetään patistaa toisen taiteen lajin suori-tuksiin. Arffman on joutunut maatalon emännän syn-

tymäpäiville.

Kun viimeinen vieras oli tullut, syntyi kauhistuttava hiljaisuus. Erilaiset luonteet ja eri etupiirit katselivat tutkivasti toisiaan. - - - Vihon viimein lähimmät vierustoverit alkoivat kuiskutella syksyn tulosta.

Seurustelu alkaa vähitellen käynnistyä. Siinä käydään lävitse kuulantyyntöön oikean suoritustavan hienoudet, ”kumpi voittaa tappelussa, leijona vai tiikeri” –tyyppiset pohdinnat ja eräät asiat, joista miehet kuiskuttelevat kämmenensä suojassa. Sitten rouva Mäkeläinen kohdistaa huomion runoilijaan, joka runoko-koelmallaan Karthagolaiset purjeet on saavuttanut jo kuuluisuutta.

- Nyt minä pyydän, että meidän runoilija lausuisi muutamia runojaan. - - - Kaikki kääntyivät katsomaan runoilijaa. Tämän kasvoilla taistelivat säikähäys, suoranainen kauhu ja ääretön kiusaantuneisuus ylivallasta. - - -

Runoilija väantelehtii tuolissaan ja katselee kengänsä sen näköisenä, että mikään ei saa häntä päästelemään säkeitään hampaidensa raosta.

- Olkoon minun puolestani, sähähti rouva Mäkeläinen. – Jotkut ovat niin ylpeitä. Tavallisia ihmisiä me vain ollaan, eikä me ymmärrettäisikään kaikkia hienouksia, niin että olkoon vain!

Kaikki katsoivat vihaisesti runoilijaa, joka oli niin kopea, ettei tahtonut lausua runojaan ”tavallissille ihmisille”. Tuo ihmishylkiö peitti kasvojensa alaosan kämmenensä suojaan ja tuijotti rouva Eerikälän käsilaukkua, joka oli tuotu Pariisista.

Syntymäpäivien jälkeen Arffman on siis matkalla asemalle ”määrätietoisesti nytkähdellen”. Samanaikaisesti kävelevät varikset viereisellä sänkipellolla harmaissa höyhenpuvuissaan. ”Varisten karkeissa äänissä soi miehekäs, syk-syinen voima”, sanoo kirjailija loppuriveillä.

Kirjasta sopisi sanoa viisikymmenluvun malliin: suosittelään.

Veikko Siira
Lahti

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri julistautuu savuttomaksi ensi vuoden alusta alkaen. Päätös merkitsee tupakoinnin merkittävää vähentymistä kaikissa sairaanhoitopiirin sairaaloissa Turussa, Raisiossa, Paimiossa, Salossa, Hälkössa, Loimaalla ja Uudes-

Varsinais-Suomen sairaaloista savuttomia

sakaupungissa sekä pienemmissäkin sairaanhoitopiirin toimintayksiköissä. Asiasta päätettiin kuntayhtymän hallituksen kokouksessa tiistaina.

Vaikka päätös merkitseekin huomattavia rajoituksia sairaala-alueilla tapahtuvaan tupakointiin, se ei tarkoita täydellistä tupakan polttokieltoa eikä savuttomuutta toteuteta vain kielloin ja rajoituksia. Perimmäinen pyrkimys on vä-

hentää yleisesti tupakointia tarjoamalla nikotiiniriippu-vaisille potilaille ja sairaaloiden työntekijöille tukea ja hoitoja tupakasta eroon pääsemiseksi.

Ensi vuoden alusta alkaen sairaanhoitopiirin työntekijät saavat polttaa työpaikoillaan vain virka- ja työehtosopimusten mukaisilla kahvi- ja ruokatauoilla ja vain siihen tarkoitukseen varatuissa paikoissa.

Myös potilaat saavat jat-

kossa polttaa vain siihen varatuissa tiloissa. Yöaikoi-na heille suositellaan tupakoimattomuutta. Henkilökunnan tehtäviin ei enää kuulu potilaan kuljettaminen tupakalle. Tupakoivat potilaat ja vierailijat ohjataan tupakoimaan ulos sitä varten rakennettaviin ka-toksiin, joita sairaanhoitopiirin sairaaloihin rakennetaan yhteensä 14. Tupakointi kielletään ehdottomasti sairaalan sisätiloissa

sekä ulko-ovien, ikkunoiden ja ilmanvaihtolaitteiden läheisyydessä.

Savuttoman sairaalan toimintaohjeiden päätarkoit-us on luoda myönteistä il-mapiiriä ja tarjota riittävästi tukea ja tietoa tupakoinnin lopettamisesta haluaville. Tätä varten henkilökunnalle järjestetään koulutusta tupakoinnin vieroittamisesta ja nikotiinikorvaushoidoista. Työntekijöitä kannustetaan lopettamaan tupakointi tarjoamalla heille työnantajan korvaamana enintään 200 euroa maksava nikotiinikorvaushoito.

Kaikille tupakoiville sa-raalapotilaille tarjotaan

neuvontaa tupakasta vieroituksesta ja mahdollisuus saada maksuton nikotiinikorvaushoito sairaalassa-oloaikana. Sairaala jakaa myös kirjallista materiaalia tupakoinnin lopettamisen tukemiseksi.

Sairaaloiden savuttomuudesta tiedotetaan opas-teilla ja kylteillä, potilaiden kutsukirjeissä sekä sisäisel-lä ja ulkoisella tiedotuksella. Tähän mennessä 16 Suo-men 20 sairaanhoitopiiristä on julistautunut savuttomaksi.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Pulleaposki

Tää asja alko alkujaa siint, ko toisel kyläl kaks melkei naapurii koittiit set-vii toise elämisel sekä maille tarpeellista tien paikkaa. Tien tarvihtija lupas tehä tien sekä maksaa maapohjast kunno maksun. Mut sehä ei käynt toise isännä pirtaa.

Tien tarvihtija män Viipurii maamittar miehe puhheil haastamaa asjast. Siel

selkis, nii et kulkemine laimukkaa aina pittää olla. Näil evvääil aikonaa virallisest tien kohta mitattii ja karttaa merkittii vastahankase naapuri aita, läävä sekä riihe takkaa tehtäväks.

Syksypuolel alko tien teko, tien tekijät kulkiit illal kottii sen aita takkaa. Talos sattu olemaa tavallista kipakamp emäntä, ja hää alotti oman oikeustaistelun.

Hää varustai illal työmiehii kottii mänöajal aita nurkal sekä pyllist.

Tällasist oikeuve näytöist lienee tietoo perinnearkistois, sekä kirjuttiha yks kirjatekijäki asjast.

Työmiehet mättiit päiväkauvet savvii ja hiekkaa sekä väänsiit kankel suuri kivvii, nit heil olj lyyssi märkänä työst; toisinaa ripeksi vettä taivaalt. Illal heil olj hyvä miel, mitä olvat saaniet aikaseks päivä aikaan.

Hyö ko korjailj vehkeitä taltie, ni hyö haasteliit samal: ”Mikäs on kottii männes, ko siel aita nurkal mei-

tä vuottaa taas se pulleaposki naurusuu. Iha tuntuu, niiku aurinkoki paistas illal pitempää.”

Talos ei oltkaa asjat näi hyväst. Kerra isäntä otti illallispöyväs puhhieks virkamal: ”Eihä myö lail maheta mittää, ja onha tuol kylälki olt joutavii juttui.”

Mut emännäl haastamine olj tulta tappuroihi: ”Sie saat antaa periks, mien en. Ja sen puolee, täs pyykis ei uo kyläläisii pajiat livos. Jos mie oikie syvämistyn, ni ossaan täst kävellä kylän neljän tien ristil. Sais tulla maamittarki kahtomaa, ni näkis seki kehveli, mitä

mieltä meil ollaa, ko maat viijjää väkisi.”

Isäntä hättäyty, muutti haastamista ja alko tiijustelmaa Hertta-lehmän poikimista. Sen verra sai tietoo, et ens viikol.

Kylhä isäntää vähä hirtvitti, mikähä veskunasoppa siit viel syntyis, männyö talon ja kylän maine. Sit se vast välttää, jos kulkeutuu rovestin korvii. Siin saunas nahka korventuu pahemmi, ko lahtaussika olktules.

Tien kö saivat valmiiks, ni toise talo mies tulj iso puteli kans kostii loppuja tiepohjasottuja setvimää. Siin sitä karkijan raspi pii-

kit pehmeniit, ko norrikuppi olj liehtarina.

Tierahost olj appuu pienempää tarpiesie, nit isännänkää ei tarvint talvel läh-tii vieraasie rahi ajjoo. Ja emännäl Hertta poiki leh-mäse vasikan.

Ko nuota asjoi miittii, ja aatokset pyörii pääs, nii kuväkkärä, ni toisinaa iha toissaa käyp mieles, et jos Karjala täysikäset naiset ois männiet sin Pariisi rauhan-neuvottelluu sekä esittäniet sil Molotohvil asjan omal meininkil, ni oiskoha Karjala sillo jäänt meil.

Paavo Kärhä

Ministeri myönsi tappion

Työttömyyden rajapyykki jää tavoitteesta

Työministeri Tarja Filatov (sd.) arvioi avoimesti, ettei hallituskaudelle asetettu 100 000 työttömän työllistäminen todennäköisesti onnistu. Paikallislehtien päätoimittajia kuun vaihteessa Nokialla tavannut

ministeri näki kuitenkin tulevaisuuden valoisana.

- Alkuvuoden aikana uusia työpaikkoja on syntynyt 44 000. Erinomaisesta kehityksestä huolimatta en uskalla sanoa, että hallituksen tavoite toteutuu, muotoili

ministeri arvionsa.

Työministeriön näkökulmasta kansantalouden kehitys kulkee oikeaan suuntaan, kun työpaikkoja syntyy enemmän kuin kuolee. Työmarkkinoiden tikittävä aikapommi on työvoiman

ikärakenteen vinoutuminen. Ketkä tekevät työt, kun ns. suuret ikäluokat hypäävät työelämän oravapyörästä.

- Työvoiman ikärakenne pahenee entisestään. Ellemme ajoissa reagoi tilanteeseen, edessä on pahoja rekrytointiongelmia. Ulkomaisella työvoimalla voidaan hoitaa vain osa ongelmasta. Lääkkeeksi tarvitaan koko joukko uusia toimenpiteitä, muistutti ministeri.

Vanhin ikäluokka vapaalta töihin

Seuraavan hallituskauden isoja työvoimapolitiisia linjauksia ovat Tarja Filatovin mukaan työttömyyden hoito ja työilmapiirin parantaminen. Suomessa 50-vuotiaat ovat yrittäjien mielikuvissa ikäloppuja, kun taas Ruotsissa heidän kokemuksensa hyödynnettään täysmääräisesti.

- Asenteet on muutettava, jotta voimme varmistaa työvoiman riittävyyden tulevaisuudessa. Ikääntyneet työntekijät ovat avainasemassa.

Työelämän pelisääntöihin tarvitaan ministerin mukaan niin ikään muutoksia.

- Määräaikaisiin matala-

Työministeri Tarja Filatov. Kuva Kullervo Hakama.

palkkaiisiin työsuhteisiin ei löydy tekijöitä, ellei heille taata riittävää toimeentuloturva. Liittämällä työsuhteet hallinnollisilla toimilla yhteen voidaan turvata täysmääräisiä tehtäviä, lomaoikeudet ja täysi palkka. Sama työntekijä voi silti palvella useampaakin työnantajaa, pohti ministeri.

Paikallislehtien päätoimittajapäivillä puhuttiin journalismin lisäksi tulevaisuuden jätahuollosta ja suo-

malaisen rengasteollisuuden näkymistä. Kirkon ja missioliikkeiden vuorovai- kutuksesta kävivät päivien aikana keskustelua Tampe- reen diakoniajohtaja, teologi ja valtiotieteiden tohtori Matti Helin ja Nokia Mis- sio -liikkeen keulakuvana tunnettu kirkkoherra Mark- ku Koivisto. He arvioivat kirkon oirehtivan sisällöl- listä kriisiä.

Antero Karppinen

Kirveellä töitä vaan ei tekijöitä. Työttömyydestä ja työvoimapolusta puhunut työvoimaministeri Tarja Filatov sai paikallislehtien päätoimittajilta lahjaksi kotimaisen kirveen. Kirveen luovutti PPY:n puheenjohtaja, Loviisan Sanomien päätoimittaja Arto Henriksson. Kuva Kullervo Hakama.

Tuulen tuiverrusta

Istuskelen usein helteisellä ilmalla kotini pihakei- nussa ja katselen lähitapah- tumia. Annan itselleni lu- van lennättää mielin määrin mielikuvia, joita syntyykin lauhan kesätuulen myötä laidasta toiseen.

Tuuli. Kuinkahan vanha se lieneekin? Ensimmäi- seksi tulee mieleeni luomis- kertomus, jossa ”Hän pu- halsi sieraimiin” jne. Siis jonkinlainen ilmavirta se- kin kait on ollut. Samoin silloin, kun vedet jakautui-

vat järven, jotta ihmiset kulkivat järven poikki. Tot- ta tai tarua, niitä istuskelles- sani mietin.

Edessäni on maantie, jota ei ole päälystetty. Kun auto kulkee ohitseni, nos- tattaa se valtaisan pölypil- ven tuulen vietäväksi. En- sin pöly leijailee kuin etsi- en paikkaa laskeutumisel- leen. Sitten tuuli tarttuu pö- lypilveen ja kuljettaa sen tien vierellä kasvavan vil- jan päälle. Siitä tulee mie- leeni ennenvanhaiset ruis-

vainiot niiden heilimöides- sä.

Nykyisin ei ruispeltoja näy tälläkään lähes kymme- nen kilometriä pitkällä pel- toaukealla. Tämänkin aukea on ollut ennen Pyndösjär- veä, joka on kuivatettu ojit- tamalla, ei tuulella. Muistan vielä, kun tulva-aikoina sai soudella pelloilla. Liekö in- sinöörien mittausta ja punni- tus hiukan pettänyt? Kun virtauma käännettiin toi- seen suuntaan, ovat pellot pysyneet kuivina tulvilta.

Katselen taivaankantta ja sen kirkkaansinistä väriä. Joitakin vaaleimpia pilven- hattaroita kulkee sinen ala- puolella. Ne muodostavat mielikuvissani hienoja tai- deteoksia, taiteen vaihtues- sa, kuten mielikuvanikin. Tuuli puhalttaa joskus lu- jempaa ja saa ajatukseni siirtymään muualle.

Eri puissa ja pensaissa tuulen ääni on erilaista. Se on kuin soitin. Silti sen pu- hallus on lempeä ja peh- moinen näin helteisen ke-

sän ansiosta. Tuossa muo- topajun pyöreässä olemuk- sessa se vain suhahtaa ohi- mennen, kun taas haapa- puissa se saa lehdet värise- mään.

Iso pihatammi seisoo, kuin tuulta ei olisi olemas- sakaan. Sen kovan jäykät lehdet antavat tuulen men- nä ja tulla juurikaan liikahtamatta. On hiljaista ja rau- hallista. Vain joskus ohitse kulkeva auto särkee hetki- seksi hiljaisuuden.

Ihanan lämmin kesäkin on kääntymässä syksyksi. Silloin tuulikin saa toisen- laisen soinnun. Se ei enää puhalla yhtä hellästi kuin hellesäällä. Siihenkin on

tarttunut viileyttä, ehkä kosteuttakin. Syysiltojen pimentyessä tuulikin muut- taa käytöstään kovempaan suuntaan.

Jään mietteissäni ajatte- lemaan jo ensi kesää. Mil- laiset tuulet silloin puhalta- vatkaan meillä ja maailmal- la? Kunpa maailma voisi säilyä myrskytuulilta! Sitä ei tämä lauha hiljainen al- kususyn tuulikaan vielä tiedä. Kaikilla tuulilla ”ei ole ystävää”. Näissä miet- teissä kuulemiin.

Aino Koppi
Noormarkku

Mielipide

KKO päättänyt Kytön saariryhmän omistusoikeusasian 1.3.2005

Neuvostoliitto ei kansallistanut Karjalan kiinteistöjä

Suomen Karjalan Pakolaiset ry on käynnistänyt valituksen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa koskien rajantakaisen Karjalan

maanomistusta. Yhdistys on teettänyt Tarton yliopistossa selvityksen, jonka mukaan Neuvostoliitto ei koskaan kansallistanut kiinteistöjä,

jotka jäivät Pariisin rauhansopimuksen mukaisesti Neuvostoliiton puolelle rajaa. Tieto on merkittävä, kun samalla on selvinnyt, että Neuvostoliitto on vuonna 1946 säätänyt ukaasin Japanilta vallattujen Kuriilien saarten ja Sahalinin niemimaan maaomaisuuden kansallistamisesta. Vastaavaa säädöstä ei siis löydy Karjalan osalta. Omistusoikeus ei ole siirtynyt kenellekään rajan siirron yhteydessä tai sen jälkeen.

Venäjä on jo vuonna 1907 liittynyt Haagin sopimukseen, jossa on suojattu yksityinen omistusoikeus sotatilanteessa. Pariisin rauhansopimuksessa vuodelta 1948 on säännöksiä yksityisen omaisuuden palauttamisesta, mutta siitä ei löydy artiklaa, joka tukisi ajatusta siitä,

että rajan taakse jääneiden kiinteistöjen omistusoikeus olisi siirtynyt Neuvostoliiton valtiolle.

Suomen korkein oikeus on tapauksessa KKO:2005:28 ratkaissut kysymyksen omistusoikeudesta Espoon ulkosaaristossa olevaan Kytön saariryhmään. Korkein oikeus totesi, että Venäjän sotaväki oli linnoittanut Kytön pääsaaren vuonna 1914 ja hallinnut saaria vuoteen 1918. Se seikka, että Tarton rauhansopimuksen mukaan Venäjän valtion tai valtionlaitosten omaisuus Suomesa oli siirtynyt korvauksetta Suomen valtion omaksi, ei vaikuttanut saariryhmän omistussuhteisiin.

Samaa periaatetta tulee Suomen Karjalan Pakolaiset ry:n mukaan soveltaa myös Karjalan kiinteistöihin. Suo-

men hallitus ei ole voinut luovuttaa Neuvostoliitolle parempaa oikeutta maahan, kuin mikä sillä itsellään on ollut. Korkein oikeus totesi em. tapauksessa:

”10. Jo rauhansopimuksen sanamuodonkin perusteella on selvää, että Suomen valtiolle ei mainitun sopimuskohdan eikä sen toimeenpanosta annettujen säännösten perusteella ole voinut siirtyä sellaista Suomessa olevaa omaisuutta, joka ei Suomen lain mukaan ollut ollut Venäjän valtion omistuksessa. Niinpä Suomen valtiolle ei rauhansopimuksen tai sen voimaan saattamisen nojalla ole myöskään Kytön saariryhmän osalta siirtynyt parempaa oikeutta, kuin mikä Venäjän valtiolla rauhaa solmittaessa oli ollut näihin

saariin.”

Omistusoikeus ei vanhenne. Karjalan kiinteistöjen osalta on kyse huomattavasti tuoreemmasta tapauksesta, kuin mistä Kytön saarten osalta riideltiin korkeinta oikeutta myöten. Venäjä on liittyessään Euroopan ihmisoikeussopimukseen sitoutunut kunnioittamaan yksityistä omistusoikeutta. Valittajilla ei ole tehokkaita kansallisia oikeussuojakeinoja Venäjällä, joten asia on saatettu suoraan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaistavaksi.

Suomen Karjalan Pakolaiset ry

Toimitus: Korkeimman oikeuden käsittelyasiakirja Kytön saariryhmän asiasta löytyy internet-sivulta www.kko.fi/30585.htm

Moskovan neuvottelut keväällä 1944, osa 7

Suomalaisten neuvottelijoiden valtuudet

Pöytäkirja Suomen ja Neuvostoliiton edustajien neuvottelukokouksesta Moskovassa 29.3.1944

Paasikivi: ”Mitä tarkoittatte suhteiden katkaisemisella? Koskeeko se myös taloudellisia suhteita?”

Molotov: ”Kyllä. Emme vaadi sitä, että Suomi joutuisi sotaan Saksan kanssa, mutta sotilaalliset, poliittiset ja kaupalliset suhteet on katkaistava sodan ajaksi.”

Enckell: ”Tämä oli meille epäselvää, sillä kysymyksessä oli myös Suomen puolueettomuudesta, joka ei estäisi meitä tekemästä kauppvoja sotaakäyvien valtioiden kanssa.”

Molotov: ”Oikeastaan ei-sotaakäyvän maan asemasta Suomi tulee kyllä olemaan puolueeton maa, mutta nyt on poikkeuksellinen tilanne. Emme voi sallia sitä, että annatte saksalaisille kaupallista tukea.”

Paasikivi: ”Mutta saahan Ruotsi ylläpitää kaupallisia suhteita Saksaan?”

Molotov: ”Ruotsi ei ole ollut sodassa kanssamme.”

Paasikivi: ”Kansainvälisen oikeuden mukaan Suomi tulee olemaan puolueeton.”

Molotov: ”Me molemmat tiedämme, että kansainvälisen oikeuden mukaan on olemassa monta eri puolueettomuuden lajia. Ruotsin asema on toisenlainen kuin Suomen, sillä Suomi on kolme kertaa taistellut Neuvostoliittoa vastaan. Älkää unohtako, että Neuvostoliitto puolestaan jatkaa sotaa Saksaa vastaan, minkä vuoksi täydellinen suhteiden katkeaminen Suomen ja Saksan välillä on välttämätön.”

Enckell: ”Toivon, että ymmärrätte myös meidän vaikeutemme. Melkein koko ulkomaankauppamme on nyttemmin suuntautunut Saksaan, josta saamme sel-

laisia elintarvikkeita, joita meillä ei ole ja jonne myymme teollisuustuotteitamme. Vientimme menee ensi kädessä Saksaan, toisella sijalla ovat Tanska ja Ruotsi, mutta Ruotsi tuottaa samanlaista tavaraa kuin me, joten emme voi sijoittaa sinne paljon mitään.”

Molotov: ”Muistakaa, että olemme Saksan vihollisia. Saksa on nyt jo täydellisen tappion partaalla, sen päivät ovat luetut.

Hitlerin uusi järjestys on romahtanut eivätkä edes Saksan omat harvat liittolaiset huoli siitä. Unkari on jopa miehitetty, kun ei tahtonut hyväksyä Neuordnungia. Vientinne Saksaan ja tuontinne sieltä ei ole pääasia. Tilanne paranee kyllä, kun lopetatte sodan.”

Paasikivi: ”Meidän täytyy saada elintarvikkeita ym. Tähän saakka ei ole ollut mahdollista saada mitään USA:sta.”

Molotov: ”Joka tapauksessa Suomen poistuminen sodasta aiheuttaa helpotuksen. Vaikeudet ovat vain ohimenevää laatua.”

Enckell: ”Meillä tulee olemaan suuria finanssivaikeuksia, työttömyyttä jne.”

Molotov: ”En tahdo kieltää sitä. Olisi hyvä, jos voisitte keksiä keinon, että kaikilla olisi hyvä olla sodan jälkeen.”

Enckell: ”Nyt on vaatimuksenne tässä kohden meille selvä.”

Paasikivi: ”Hangon kysymys on vielä ratkaisematta.”

Molotov: ”Puhukaamme ensin muista asioista.”

Paasikivi: ”Myös Hangon kysymys koskee Suomen ja Neuvostoliiton suhteita.”

Molotov: ”Kyllä.”

Paasikivi: ”Ette vielä sanoneet viimeistä sanaanne Hangosta.”

Joukkojen vetäytyminen 1940 rajalle

Molotov: ”Toinen kohta,

suomalaisten joukkojen vetäytyminen vuoden 1940 rajalle. Tämähän ei ole mikään uusi kysymys, sama kysymys oli esillä maaliskuussa 1940.”

Paasikivi: ”Välirauha merkitsee oikeastaan, että eräät tärkeätkin kysymykset lykätään sodan loppuun saakka. Minkä ajan kuluessa joukkojemme on vetäydyttävä rajalle?”

Molotov: ”Vuonna 1940 oli rauhansopimuksen ohella sotilaallinen sopimus, jonka mukaan vetäytyminen piti tapahtua neljässä jakossa ja hyvin lyhyessä ajassa. Antakaamme sotilashenkilöitten sopia nytkin tästä. 12.3.1940 solmittiin ensin rauha ja samalla sotilaallinen sopimus. Tehkäämme nytkin vuoden 1940 mallin mukaan.”

Paasikivi: ”Teidän mielestänne siis tämä kysymys olisi ratkaistava jo välirauhansopimuksen yhteydessä?”

Molotov: ”Ehdottomasti.”

Paasikivi: ”Huolimatta siitä, että nyt on kysymys välirauhasta eikä lopullisesta rauhasta?”

Molotov: ”Sopimuksen nimitys ei merkitse mitään, kutsukaa sitä miksi haluatte.”

Paasikivi: ”Eikö vetäytymistä voitaisi lykätä?”

Molotov: ”Ei mitään lykätystä. Mikäli lopullisen rauhan yhteydessä tulee vielä olemaan joitakin kysymyksiä, voimme ratkaista ne silloin. Mikäli kaikki välirauhansopimuksen ehdot täytetään heti, muuttuu se ilman muuta lopulliseksi rauhansopimukseksi, jos Suomen hallitus niin tahtoo.

Viipurin kohtalo uudelleen esillä

Paasikivi: ”Te olette sanoneet, ettei Moskovan rauhan rajoja voida muuttaa.”

Molotov: ”Ei missään tapauksessa.”

Paasikivi: ”Eikä olisi mahdollista siirtää raja niin, että Saimaan kanava, Viipuri ja pieni osa Laatokan Karjalasta jäisivät meille?”

Molotov: ”Kukaan Neuvostoliitossa ei ymmärtäisi, että Suomi sodan jälkeen saisi paremman rajan kuin vuonna 1940. Luuletteko, ettei meillä ole riittävästi voimaa turvataksemme rajamme? Olisi mielehtöntä, jos Suomi sodallaan pakottaisi Neuvostoliiton muuttamaan rajojaan.”

Enckell: ”Kysymystä ei saa käsitellä sillä tavalla.”

Paasikivi: ”Nämä alueet tulisivat meille kompensatiota vastaan, kuten Hanko. Teille se on vain arvovaltakysymys.”

Molotov: ”Ei, vaan voimassa olevan rauhansopimuksen palauttaminen. Tässä asiassa emme voi tehdä mitään myönnytyksiä.”

Enckell: ”Ei voi olla puhettakaan siitä, että Suomi pakottaisi Neuvostoliittoa mihinkään.”

Molotov: ”Te hymyilette, mutta me emme hymyile. Neuvostoliitolla on kyllä voimia saattaakseen voimaan mitä ehtoja tahansa.”

Paasikivi: ”Sen jälkeen kuin Moskovan rauhansopimus on jälleen astunut voimaan, voitaisiin ajatella uutta sopimusta, jolla rajakysymys järjestetään uudelleen.”

Molotov: ”Jo 21.2. sanottiin teille, että se on mahdotonta.”

Paasikivi: ”Kysymys on tässä Viipurista, Saimaan kanavasta ja vain pienestä osasta Laatokan Karjalaa.”

Molotov: ”Se merkitsee rauhansopimuksen muuttamista. Saksa yritti pakottaa meitä tällaiseen, mutta se tulee kärsimään musertavan tappion. Rajojemme palauttaminen on meille selviö. Koko Venäjän kansa tahtoo sitä ja katselee sotaa tältä kannalta.”

Paasikivi: ”Mielestäni tämä kysymys voitaisiin rat-

kaista käytännöllisesti.”

Enckell: ”Pyydän saada täydentää herra Paasikiven ajatusta. Katson, että Neuvostoliitto sodasta huolimatta voisi suostua tekemään joitakin muutoksia, sitten kun Suomen taholta on annettu erinäisiä selvityksiä, joita vielä vuonna 1940 ei voitu esiintuoda. Voitaisiinko ajatella jotakin sellaista?”

Molotov: ”Meille naurettaisiin, jos Suomi tosiaan voisi pakottaa meidät hyväksymään uusia rajoja. Sotamme perustarkoitus on palauttaa vanhat rajamme. Saksa ei ole käsittänyt tätä, mutta tämän jälkeen se tulee muistamaan sen monta vuotta.

Neuvostoliiton rajoista ei tehdä kauppvoja. Emme milloinkaan ole salanneet sitä teiltä. Emme voi sille mitään, jollette hyväksy kansaamme. Se on minimivaatimuksemme.”

Enckell: ”Moskovan rauhan raja oli vain vähän toista vuotta vanha, kun tämä sota alkoi.”

Molotov: ”Jos luulitte voivanne sodan kautta muuttaa rajojamme, niin tämä ei ollut ainoastaan hahakuva (illjuzija), vaan myös rikos (prestuljnoje).”

Paasikivi: ”Hanko?”

Molotov: ”Ensin muut kysymykset.”

Paasikivi: ”Olenko käsittänyt teidät niin, että vuokrasopimus voidaan purkaa?”

Molotov: ”Tunnette kantani. Puhukaamme ensin muista kysymyksistä.”

Paasikivi: ”Kolmas kohta koskee sotavankeja ja muita henkilöitä.”

Molotov: Kaikki, jotka on pakolla otettu, on palautettava. Emme tarvitse niitä, jotka ovat vapaaehtoisesti tulleet teille.”

Paasikivi: ”Ainakin inkeriläiset ja eestiläiset ovat vapaaehtoisesti siirtyneet meille.”

Molotov: ”Emme mene ehtojamme pidemmälle.”

Enckell: ”Vastavuoroisuuden periaate tyydyttäisi Suomen yleistä mielipidetä.”

Molotov: ”Molemmipuolinen vaihtoehto tulee kysymykseen, jos lopullinen rauha solmitaan. Joka tapauksessa rauhansopimus voi sisältää muitakin ehtoja kuin välirauhansopimus.”

Armeijan kotiuttaminen

Paasikivi: ”Seuraava koskee demobilisaatiota.”

Molotov: ”Se on luonnollinen seuraus sodan lopettamisesta.”

Paasikivi: ”Tulemme tietenkin demobilisoimaan armeijamme, mutta se on arvovaltakysymys pienelle kansalle.”

Molotov: ”Versailles’n rauhassa Saksaa kiellettiin pitämästä mitään armeijaa. Sitä emme ole vaatineet niin kauan kuin suursota jatkuu. Suomi ei saa pitää sodanvahvuista sotaväkeä. Kun te kerran olette tehneet rauhan, niin ette tarvitse muuta kuin rauhanaikaisen armeijan.”

Paasikivi: ”Voitte luottaa siihen, että demobilisoimme armeijamme heti rauhan tultua solmituksi, sillä se on välttämätöntä yksin taloudellisista syistä.”

Molotov: ”En epäile sitä.”

Paasikivi: ”Marraskuun puolivälissä vuonna 1939 hallituksemme oli jo päättänyt demobilisoida 50 % armeijastamme. Tulemme mielihyvällä demobilisoimaan heti rauhan jälkeen.”

Molotov: ”Onko 50 % liian paljon? Rauhan jälkeen emme tule olemaan samassa asemassa. Vaatimuksemme tässä suhteessa on selviö.”

Jatkuu

Neuvottelupöytäkirjan 7. osa on aiemmin julkaistu Kurkijokelaisessa 13.3.1954.

Mielipide

Kurkijoki-Säätiön edustajat teettivät ja kiinnittivät juhlallisesti muistolaatan Kurkijoella syntyneen presidentti Relanderin syntymäkodin seinään 1990-luvun loppupuoliskolla, kun tieto talosta oli silloisten luottamushenkilöiden korviin kantautunut. Kuva Reino Paju.

Relanderin sininen talo

Kiitos Reino Pajulle ja Pentti Ohvolle mainiosta artikkelista Kurkijokelaisen numerossa 38-39!

Jäin miettimään Relanderin talon kohtaloa. Taus-tatietona mainittakoon, että tutkin väitöskirjaa varten muutoksia, joita Kurkijoen entisen kirkonkylän rakennuskannassa on neuvostoa-joista lähtien tapahtunut.

Suomalaisnäkökulmasta luovutetun Karjalan talojen sotia edeltävän ajan ilmeen säilymisellä on oma arvonsa. Näin on varsinkin, jos kyseessä on merkkihenkilöön liittyvä rakennus. Kurkijoella valtaosa pääraitin suomalaistaloista on säilyttänyt - jopa huollon puutteessa - suomalaisen ulkomuotonsa listoituksia ja ikkunakehyksiä myöten. ”Sonckin talon” osalta voidaan puhua määrätietoises-ta suomalaistaikaisen ilmeen palauttamisesta.

Myös Relanderin talosta on pidetty huolta, joskin toisella tavalla kuin Sonckin talossa. Relanderin talon venäläiset asukkaat ovat pyrkinet tekemään siitä heille kodikkaan ja kauniin rakennuksen ja uhranneet siihen aikaa ja varoja: talon toinen pää on saanut venäläistyyllisen, lehtisahaleikkauksin koristellun ulkovuorauksen ja helakan sinisen maalin. Ero rakennuksen toiseen, maa-laamattomaan päähän on huima.

Koin tämän paikan päällä tietyllä tapaa positiivisena asiana. Luovutetussa Karjalassa ja Itä-Karjalassa rakennuksista pidetään (tai

kyetään pitämään) harvoin hyvää huolta, ovat ne sitten suomalaisia tai venäläisiä. Suomalaisille on erityisen ilahduttavaa, jos suomalaisesta talosta pidetään huolta. Tärkeintä on tällöin huolehtia talon rakenteista, rakennusosista, lämmityksestä sekä putki- ja sähköasennuksista.

Niin kauan kuin rakennukselle löytyy asiallista käyttöä, sitä ei uhkaa heitteillejätö eikä muulla tavalla tapahtuva tuhoutuminen. Mielestäni Relanderin talon sinisen päädyn asukkaiden työ talonsa kotoiseksi tekemiseksi on paras vakuutus talon säilymisestä hyvässä kunnossa vastakin sekä osoitus siitä, että Kurkijoella on asukkaita, jotka tahtovat parantaa ympäristönsä laatua.

Ohvon ja Pajun ehdotus kotiseuduntutkimuslaitoksen museon suhteen olisi mielestäni pohtimisen arvoinen. Opetusministeriön kautta saattaisi olla mahdollista virittää hanke, jossa kanavoitaisiin varoja museorakennuksen kunnottamukseen ja kohennukseen. Tällaiseen hankkeeseen hakijaksi tarvittaisiin suomalainen yhdistys, Kurkijoen puolella hankkeesta vastaisi kotiseuduntutkimuslaitos. Rakentamisen asiantuntijoita löytyisi kylä. Löytyisikö lisäksi rajantakaista toimintakulttuuria tuntevia Kurkijoki-aktiiveja asiaa ajamaan?

Netta Böök
arkkitehti

Hiitolan Pösöt kokoontuivat Jämijärvellä

Aurinkoisien säänsuosi-essa Hiitolan Pösöt kokoontuivat 29.-30.7.2006 sukukokoukseen jo 14. kertaa. Kokoontumispaikana oli Jämin harrastekeskus Jämijärvellä.

Varsinainen sukukokous pidettiin lauantaina 29.7. Tilaisuus alkoi tervetulo-kahvilla. Perinteen mukaan ensin kokoontui sukuneuvosto ja sen jälkeen pidettiin varsinainen sukukokous. Kokouksen osallistujamääräksi kirjattiin 40. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pauli Pösö, sihteeriksi Sinikka Pösö ja pöytäkirjan tarkastajiksi Eino Pösö ja Pekka Kekki.

Sukuneuvoston jäseniksi ja varajäseniksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi valittiin Juhani Pösö (varalle Anja Pösö), Pekka Kekki

(Arja Kaseva), Eine Rinne (Risto Rinne), Inkeri Sinisalo (Tarja Mäkelä), Siiri Uusitalo (Seppo Karvonen), Sinikka Pösö (Pauli Pösö), Markku Bragge, Keijo Pösö (Mauri Pösö), Sami Toiviainen (Liisa Salo). Sukuseuran puheenjohtajana jatkaa Pauli Pösö, varapuheenjohtajana Juhani Pösö ja sihteerinä Sinikka Pösö.

Kokouksessa käytiin keskustelua sukuseuran toiminnasta. Tärkeänä pidettiin sukuseuran toiminnan aktivointia. Huomion arvoista oli nuorison osallistuminen sukukokoukseen. Nuorison mukana olo on vahva elämän merkki ja se tuo uusia ideoita ja ajatuksia.

Esille tuotiin Inkeri ja Niilo Sinisalon aktiivinen

sukututkimustyö sukuseuramme hyväksi. Puheenjohtaja esitti kiitokset Sinisaloille harrastuksestaan.

Todettiin, että sukuseura on perustettu vuonna 1980 ja vuonna 2010 tulisi kulu-neeksi 30 vuotta Pösön sukuseuran perustamisesta. Tarkoituksena on, että su-vun jäsenet sukuneuvoston johdolla tekevät ehdotuksia 30-vuotisjuhlatahtuman kokouspaikasta, ohjelmasta jne. seuraavaan sukukokoukseen.

Seuraava sukukokous päätettiin pitää 2.8.2008 Tampereella Ahlmanin am-mattiopistolla kartanomil-jöössä.

Kokouksen jälkeen nau-timme päivällisen, joka val-mistui suvun yhteistyöllä, samoin valmistuivat aamu- ja iltapalatkin. Viikonlop-

pua vietettiin seurustelun ja kanssakäymisen merkeissä. Osa suvusta tutustui Hä-meenkankaan mahtaviin harjumaisemiin, rohkeim-mat kävivät näköalatornis-sa, joku tutustui hiihtotun-neliin, joku ilmailumaail-maan.

Täydellisen päivän iltahämärissä joimme iltakah-vit ja paistimme makkaraa sekä lauloimme sellaisia lauluja, joissa esiintyi sana ”Karjala”. Sauna oli lämpi-mänä ”melkein” aamuun asti. Mukana olleet tekivät suvun tapaamisesta iloisen ja aurinkoisen, kiitokset su-vulle. Mukavaa syksyä toi-vottelee

Sinikka Einontytär
Pösö

Sukukokoukseen osallistujat kuvasi Heikki Kaseva.

Eskon puumerkki

Punajuuri on voimajuures

Punajuuri on lunastanut jo paikkansa ruoka-ammattilaisten sydämissä inspiroivana raaka-aineena. Trendikkääksikin punajuurta voi kutsua. Nyt tämän voimajuuren soisi löytävän tiensä aivan uudella tavalla myös kotikeittiöihin. Punajuuren puolesta puhuvat upea aromi, vahva väri ja monikäyttöisyys.

Punajuuri on herkkua kautta koko vuoden. Soke-rijuurikkaan serkkuna se on maultaan miellyttävän makea ja syksyllä erityisen mehevä. Kasvisten viiden värin kartalla punajuuri sijoittuu sinisen ja purppuran ryhmään, jossa ei kovaa tungosta olekaan. Väri kertoo tärkeistä bioaktiivisista aineista, jotka toimivat elimistön suoja-aineina.

Punajuuren muoto vaihtelee litteästä pyöreään ja munanmuotoisesta sylinterimäiseen. Tavallisimmin punajuuren väri on verenpunainen, josta syntyy mieluva voimajuureksesta.

Jos pelkää punajuuren värjäävyyttä, kannattaa käyttää suojakäsineitä ja suojata leikkuulauta paperilla. Väri tosin lähtee vedellä huuhtelemalla.

Jos keitit punajuuria vedessä, kypsennä ne kuori-neen ja juurineen. Jäähtyneistä punajuurista kuori liukuu pois käsin irrottamalla. Punajuurta viljellään pieniä määriä myös keltaisena ja valkoisena.

Kauniin raitajuurikkaan mallossa vuorottelevat valkoiset ja vaaleanpunaiset renkaat.

Arvokas ravintosisältö

Punajuuri sisältää monipuolisesti kivennäisaineita: paljon kaliumia, kalsiumia, magnesiumia, natriumia, kuparia, rautaa ja sinkkiä. Vitamiineista punajuuresta löytyy A-, E-, C- ja B-ryhmän vitamiineja, erityisesti folaattia, jonka saanti suomalaisessa ruokavaliossa on vähäistä. Folaatti vaikuttaa punasolujen uusiutumiseen ja aineenvaihduntaan.

Myös punajuuren kuitu on nykyihmiselle arvokasta. Punajuuren versot ja ke-sällä nuoret naatit ovat syötäviä. Energiaa punajuuresta saa saman verran kuin porkkanasta. Alle yksivuotiaille lapsille punajuurta ei suositella, koska punajuuri kerää maaperästä helposti nitraatteja.

Entisaikaan punajuuren naatteja käytettiin pinaatin tavoin. Itse juuri varattiin lääkinnällisiin tarkoituksiin, kuten hammas- ja päänsäryn hoitoon. Punajuurella on hoidettu myös flunssaa, ihottumia ja hermostohäiriöitä. Punaisen väriaineen uskotaan edelleen vaikuttavan mielialaa kohentavasti ja punajuuren tryptofaanin antavan hyvää oloa.

Raitajuuri. Kuva: Kotimaiset Kasvikset ry / Sanna Peurakoski.

Punajuurta herkullisin tavoin

Nuoret ja lapsiperheet ovat punajuuren unohtaneet. Ehkä he eivät ole kunnolla koskaan tutustuneetkaan sellaisiin klassikkoherkkuihin kuten borssi, lindströminpihvit ja paahdetut uunipunajuuret tai punajuurisosekeitto ja punajuurirösti. Punajuuri on paljon muutakin kun etikkasäilyke!

Sadon ensimmäiset pikkupunajuuret nautitaan uusien perunoiden tavoin sitruunalla maustetun voivaahdon kanssa. Nyt syksyllä punajuuren maku her-sytellään esiin uunipaahdolla, lisäämällä lohkoille pippuria ja timjaminoksia.

Raakaraasteena tai raakana marinoituna punajuurta saa aivan liian harvoin. Hienoksi raastettu, suika-loitu tai viipaloitu punajuuri maistuu ja säilyy hyvin öljy-balsamicokastikkeella pirskotettuna.

Makea punajuuri vaatii pientä hapokasta potkua, jota saa viinietikasta, sitruunasta, omenasta tai puolukasta. Myös selleri ja palsternakka sointuvat punajuureen. Piparjuuri maustaa punajuuren loistavasti, samoin useimmat yrtit, etenkin timjami. Sinihomejuusto, vuohenjuusto ja feta toimivat punajuuren kanssa takuuvarmasti.

Kotimaiset Kasvikset ry

Punajuurifaktaa:

Suomalainen nautti v. 2005 punajuurta 770 g. Edellisvuoteen kasvu on 40 g. Juureksista porkkana ja lanttu ovat punajuurta suositumpia. Punajuuri pitää kolmossijaa ennen selleriä, naurista ja palsternakkaa, joiden menekki on todella pientä.

Alle 34-vuotiaiden talouksissa ja lapsiperheissä punajuuren kuten muidenkin juuresten ja kaalien kulutus on vähäistä. Sen sijaan yli 64-vuotiaiden taloudet osaavat näistä tuotteista nauttia. (A.C. Nielsenin tutkimus 2005).

Tänä vuonna punajuurta on tarjolla riittävästi ja hyvälaatuisena, vaikka paikoitellen vaikeat sääolo-suhteet aiheuttivat satojen menetyksiä viljelijöille. Mallikas punajuuri on sileäpintainen ja punaisena voimakkaan tummanpunainen.

Viikolla 41 (9.–15.10.) vietetään Kotimaiset Kasvikset ry:n nimeämää Punajuuriviikkoa.

Punajuurisosekeitto

500 g punajuuria
1–2 punasipulia
1 valkosipulinkynsi
1 rkl öljyä
2 keskikokoista perunaa
1 (kotimainen) omena
3 rkl kasvisfondia
8 dl vettä
2 dl kasvirasvakermaa
0,5 tl mustapippuria
suolaa
tuoretta timjamia

Lisäksi:
paahdettuja leipäkuutioita

Kuori punajuuret, perunat, omena ja sipulit. Leikkaa punajuuret kuutioiksi, lohko perunat ja omena ja paloittelu sipulit. Kuumen-

na paksupohjaisessa kattilassa tilkka öljyä ja lisää kattilaan punajuurikuutioita ja sipulit. Kuumenna sekoitellen. Lisää kasvisfondi ja vesi. Kuumenna kiehu-vaksi ja keitä noin 20 minuuttia. Lisää peruna- ja omenalohkot ja keitä ne kypsiksi.

Soseuta ainekset sauva-sekoittimella. Sekoita joukoon kerma ja mausta keitto pippurilla ja tarvittaessa suolalla sekä timjamilla. Tarkista maku. Paahda leipäviipaleet ja leikkaa kuutioiksi. Ripottele rapeat leipäpalat keiton pinnalle lautasille.

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Helvi Sipilä vuonna 1982
2. kutomossa
3. vaatetus- ja retkeily-varusteyhtiö
4. Egypti, 70 milj. asukasta
5. neljän
6. mustapääkerttu
7. lämmintä
8. maksan
9. Paikkarin torpassa
10. Johan Ludvig Runebergin

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluotteluun hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN
Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalanenkatu 9–11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY
Asianajaja, varat. Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Ranta-Eskola

Turuntie 8–14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA
LOIMAAN MUSIIKKI
Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna: ma-pe 12-18, la 10-14

KukkaBox
Puh. 762 2669
Vastapäätä Loimaan Aluesairaala

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISELTA
• Kellohuoltopalvelu
• Käsikaiverrukset
• Konekaiverrukset
• Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
• Sormuksien valmistus
• Ja nyt myös lasikaiverrus
KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ
KELOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalanenkatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

ERLUND-talo
Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.
Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!
MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

EHT-liiton jäsen
Erikoishammasteknikko
MARKO ROSENDAHL
Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa
Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

Tarjoukset voimassa: perjantai - lauantai 7. - 8.10.2006

Herkulliset vaihtoehdot loppuviikolle!

Snellman Porsaan Unifilee maustettu n. 1,2 kg
4,99 kg

Norjalainen MERILOHIFILE
2 filettä /talous
5,99 kg

Saariainen Jyväbroilerin Currymaustetut Koipipalat n. 1,2 kg
2,79 kg

Valio Turunmaa juustot tai Emmental sinileima 300-350 g (11,63-9,97 kg)
3,49 pkt

Fazer Puikula leivät 450-650 g (4,42-3,06 kg)
1,99 ps

KAIKKI MUSIIKKI CD-T JA DVD ELOKUVAT -25%

HK Pikkuprinssi 300 g (6,63 kg)
1,99 pkt

Lapin Kulta III 12-pack 7,70 + 1,20 (1,94 l)
8,90

SUOMALAINEN RUUKKU-SALAATTI
0,69 kpl

KAUPPAMIES LOIMAA
Alko 762 2062
nonstop parturi 040-765 7028
Naistalusta muotia 762 2848
Ritvan ja Olin 763 68520
LOIP-Kultapiste 762 4432
Olutar 762 1413

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18

Ruokakauppa Sinun makuusi

SPAR